

PONTIFICIA UNIVERSITAS URBANIANA DE PROP. FIDE

Sac. JOANNES CHOMA
Pont. Coll. Ucraini S. Josaphat Alumnus

MAXIMILIANUS RYLO
EPISCOPUS CHELMENSIS ET PEREMYSLIENSIS

(1759 - 1793)

EXCERPTA EX DISSERTATIONE AD LAUREAM
IN FACULTATE THEOLOGICA

ROMAE 1953

SUMPTIBUS « ANALECTORUM OSBM » - ROMAE

Ex «*Analectis Ordinis S. Basili Magni*», vol. I (VII), fasc. 4, p. 441-71.

PONTIFICIA UNIVERSITAS URBANIANA DE PROP. FIDE

Sac. JOANNES CHOMA
Pont. Coll. Ucraini S. Josaphat Alumnus

M A X I M I L I A N U S R Y L O
EPISCOPUS CHELMENSIS ET PEREMYSLIENSIS
(1759 - 1793)

EXCERPTA EX DISSERTATIONE AD LAUREAM
IN FACULTATE THEOLOGICA

R O M A E 1 9 5 3
SUMPTIBUS « ANALECTORUM OSBM » - ROMAE

NIHIL OBSTAT QUOMINUS IMPRIMATUR

P. FREDEGANGUS CALLAEY, O. F. M. Cap., *Censor*
Sac. SYLVIUS ROMANI, *Censor*
P. JOANNES VISSER, C. SS. R., *Censor*

IMPRIMI POTEST

Romae, e Pontificia Universitate Urbaniana di Prop. Fide, 14-IV-1953.

Sac. PETRUS PARENTE, *Decanus Fac. Theologicae*

IMPRIMATUR

Romae, e Vicariatu Urbis, die 11-VI-1953.

✠ ALOYSIUS TRAGLIA
Archiep. Caesarien. Vicesgerens

P R A E F A T I O

Eximum ministerium pastorale Maximiliani Rylo, Episcopi Chelmensis et Peremysliensis, attentione historiographos nostrates (praesertim A. Dobrianskyj et A. Petrušewyč) minime fugivit.

Verumtamen opus, quod scientifice totum ministerium pastorale Maximiliani Rylo complectatur atque digerat hactenus desideratur. Quam lacunam saltem ex parte hac nostra opella pro vi-ribus explere conati sumus.

Pro natura rei in parte prima ordinem chronologicum, in altera vero ordinem potius systematicum secuti sumus.

Maximam partem fontium quos adhibuimus, constituunt documenta (praesertim litterae ipsius Rylo), quae in tabulariis Archivi Secreti Vaticani et Archivi S. Congregationis de Propaganda Fide asservantur. Praeterea ut patet, fontes nonnullos iam editos sedulo indagavimus.

Extare in'Archivis Chelmensi et Peremysliensi alios adhuc fontes, notum est. Temporibus infastis prohibiti, quominus hos quoque adiremus, abundantiam documentorum romanorum ad validum et rectum iudicium hac in quaestione efformandum sufficiere rati sumus.

Inquisitione peracta, gratias referimus magnas, Rev.mo P. Fredegando Callaey et Ill.mo ac Rev.mo D. Sylvio Romani, Magistris meis, qui suis consiliis in Dissertatione componenda me adiuverunt.

Item Rev.mo P. A. G. Welykyj, Pontificii Collegii S. Josaphat Vice-Rectori, pro benevolentia sua, gratum animum pandimus.

Denique gratias agimus omnibus, qui quocumque modo in Dissertatione hac exaranda, nobis adiutorium praestabant.

INDEX RERUM

	PAG.
<i>Praefatio</i>	III
<i>Index rerum</i>	IV
<i>Index fontium et bibliographiae</i>	VI
<i>Sigla et abbreviationes</i>	XI

INTRODUCTIO

Caput I. Circumstantiae politicae saec. XVIII	1
Caput II. Circumstantiae ecclesiasticae saec. XVII-XVIII	9

PARS PRIMA

VITA MAXIMILIANI RYLO

Caput. I. <i>Maximilianus Rylo - Basilianus</i>	25
Caput. II. <i>Maximilianus Rylo - Episcopus Chelmensis</i>	33
Art. 1. <i>Regimen eparchiae</i>	33
Art. 2. <i>Prima missio Episcopi Rylo in Ucrainam Orientalem annis 1763-1767</i>	36
Art. 3. <i>Secunda missio Episcopi Rylo in Ucrainam Orientalem annis 1773-1774</i>	47
Caput. III. <i>Candidatura et administratura</i>	
Art. 1. <i>Maximilianus Rylo administrator Vlodimiriensis et candidatus in episcopum Leopoliensem, Polocensem</i>	65
Art. 2. <i>Episcopus Rylo administrator eparchiae Peremysliensis</i>	76

	PAG.
Art. 3. <i>Translatio Episcopi Rylo e sede episcopali Chel-mensi in Peremysliensem</i>	84
Caput. IV. <i>Maximilianus Rylo - Episcopus Peremysliensis</i>	89

PARS SECUNDA

MAXIMILIANI RYLO MINISTERIUM PASTORALE

Caput. I. Maximilianus Rylo - Pastor	
Art. 1. De cleri populique educatione ac instructione	96
Art. 2. Correctio morum populi	121
Art. 3. Reformatio liturgica	128
Art. 4. Difficultates laboris pastoralis	142
Caput. II. Maximilianus Rylo - defensor iurium Ecclesiae Unitae	
Art. 1. De defensione iuris quoad electionem Metropo-litae Kioviensis	153
Art. 2. Maximilianus Rylo et « josephinismus »	171
Conclusio	178

FONTES ÉT BIBLIOGRAPHIA

I. *Fontes*

A) FONTES INEDITI

1. ARCHIVUM SECRETUM VATICANUM:

- a) *Archivio della Nunziatura di Varsavia*, t. 2, 29, 30, 31, 32, 34, 40, 48, 49, 50, 55, 64, 66, 68, 70, 74, 89, 91, 93, 98, 99, 101, 102, 103, 107, 108, 109, 110, 137, 146, 147, 149, 150, 151, 152.
- b) *Archivio della Nunziatura di Vienna*, t. 65, 75, 76, 77, 78, 79, 103, 104, 138, 141, 157, 158, 163, 165, 179, 183, 184, 186, 187, 188A, 190, 191, 192, 193, 194, 198, 200, 201, 201A, 203.
- c) *Nunziatura di Polonia*, t. 5, 6, 10, 11, 12, 13, 18, 22, 23, 24, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 293, 295, 297, 298, 299, 300, 303, 304, 305, 306, 307, 340, 344/III, 363, 364, 369, 373, 388, 389. Additamenta, t. 11.
- d) *Fondo Garampi*, t. 12, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 107, 128, 150, 152, 191, 241, 243, 250, 256, 257, 260, 287-292.

2. ARCHIVUM S. CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE:

- a) *Acta S. Congregationis*, t. 112, 113.
- b) *Scritture riferite nei Congressi: Moscova, Polonia, Ruteni*, t. 10-17.
- c) *Lettere della Congregazione*, t. 187, 190, 194-198, 203, 204, 206, 207, 210, 212, 215, 220, 221, 222, 223, 228, 234, 236, 244, 246, 247, 248.

3. ARCHIVUM COLLEGII URBANI DE PROPAGANDA FIDE:

Ordinazioni degli Alunni dal Marzo 1726 (vol. unico non numerato).

B) FONTES PUBLICI IURIS FACTI

- Akty izdavajemyje Vilenskoju Archeografičeskoju Komisijeju, Vilna 1899.*
- Archiv. Jugo-Zapadnoj Rossii, P. I. t. IV, Kiev 1871.*
- CERNECKYJ V., *Litopys monastyryja otciv Vasylian v Krystynopoly vid joho osnowowanja 1763 do 1890 r.*, Leopoli 1894.**
- DE MARTINIS, *Ius Pontificium de Propaganda Fide*, vol. III (Romae 1890), vol. IV (Romae 1892).**
- HARASIEWICZ M., *Annales Ecclesiae Ruthenae*, Leopoli 1862.**
- LAKOTA H., *Try synody peremyski*, Peremyśl 1939.**
- PETRUŠEVYČ A., *Svodnaja halytsko-russakaja Litopys*, t. 1, (1770-1772) Leopoli 1887, t. II (1772-1800), Leopoli 1889.**
- *Dopolnenija ko svodnoj halytsko-russkoj Litopysy*, (1700-1772), Leopoli 1896.
- Sbornik imperatorskago russkago istoričeskago obščestva**, vol. 135, Petropoli 1869.
- Synodus Provincialis Ruthenorum habita in civitate Zamosciae anno 1720*, Romae 1838 (2 ed.).
- THEINER A., *Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae*, t. IV, Romae 1864.**
- Zbirnyk istorycno-filosofičnoji sekciji Naukovoho Tovarystva imeny Sevčenka**, t. V, Leopoli 1902.

II. Bibliographia

- Almanach Ukrainśkych Bohosloviv*, Peremyśl 1937.
- AMMANN A. M., *Storia della Chiesa Russa e dei paesi limitrofi*, Torino 1948.
- ARNETH A., *Maria Theresias letzte Regierungszeit 1763-1780*, Wien 1877-1879.
- BLAZEJOWSKYJ D., *De potestate Metropolitarum Kiovienstium catholicorum in clerum regularem*, Romae 1943.
- CALLAEY F., *Praelectiones Historiae Ecclesiasticae Antiquae*, Romae 1936.
- CHOJNATSKYJ A. O., *Počajevska Uspenska Lavra*, Počaiev 1897.
- CHOLMSKYJ I., *Istorija Ukrainy*, Monachii 1949.
- CHOTKOWSKI W., *Historija polityczna kościoła w Galicji za rządów Marii Teresy*, vol. I, II, Cracoviae 1909.
- *Redukcje monasterów Bazyljanskich w Galicji*, in «Polska Akad. Umiejętn. Wydział Historyczno-Fizyologiczny, Rozprawy», Sesja II, t. XXXVII, N. 6, Cracoviae 1922.

- COUSSA A., *Epitome praelectionum de fure Ecclesiastico Orientali*, Cryptoferratae 1948.
- DOBRIANSKYJ A., *Istorja episkopov trech sojedynenych eparchij: peremyšlskoj, samborskoy, sanotskoj*, Leopoli 1893.
- GAGARIN J., *Un nonce du pape à la cour de Catherine II, Mémoires d'Archetti*, Paris-Bruxelles 1872.
- GUÉPIN A., *Saint Josaphat et l'Eglise gréco-slave en Pologne et en Russie*, vol. I, II (2 ed.) Paris-Poitiers 1897-1898.
- KORCZOK A., *Die griechisch-katholische Kirche in Galizien*, Lipsia-Berlin 1921.
- KULCZYNSKI IGN., *Specimen Ecclesiae Ruthenicae* (2 ed.), Parisiis 1859.
- LIKOWSKI E., *Historja Unji Kościoła Ruskiego z Kościotem Rzymiskim*, Poznań 1878.
- *Dzieje Kościoła Unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX stuleciu*, z. I, II, Warszawa 1906 (2 ed.).
- LORET M., *Kościół Katolicki a Katarzyna II (1772-1784)*, Warszawa 1910; *Nuncius Garampi o Warszawie* (in *Kwartalnik Historyczny*), Warszawa 1907, t. XXI, p. 658-659.
- *Dwaj Nuncjusze w Warszawie za Stanisława Augusta* (in *Biblioteka Warszawska*), Warszawa 1905.
- *Przyczynek do pobytu Nunciusza Garampiego w Warzawie* (in *Kwartalnik historyczny*) Warszawa 1906, XX, p. 502-511.
- MALINOWSKI M., *Die Kirchen-und Staats-Satzungen bezüglich des griechisch-katholischen Ritus der Ruthenen in Galizien*, Leopoli 1861.
- MEYSZTOWICZ V., *De Archivo Nuntiaturae Varsaviensis*, Vaticani 1944.
- PAPP-SZILAGYJ J., *Enchiridion iuris Ecclesiae Orientalis Catholicae*, Magnavaradini 1862.
- PAPROCKI B., *Herby Rycertwa Polskiego*, Kraków, 1858.
- PASTOR L., *Storia dei Papi*, vol. XVI, P. I (Romae 1933), P. II (Romae 1933), P. III (Romae 1934).
- PELESZ J., *Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom*, Wien I. B. 1878; II. B. 1880.
- PETRUŠEVYČ A., *Kratkoje izvistije o Cholmskoj eparchiji i svjatytelach jeja*, in «*Naukovyj Sbornyk*», 1866, Leopoli 1866, et «*Naukovyj Sbornyk*» 1867, Leopoli 1868.
- PLOSCANSKYJ V. M., *Prošloje Cholmskoj Rusi po archivn. dokumentach XV-XVII v.*, t. I, II, Vilna 1899-1901.
- POPOW N., *Sud'by uniji v russkoj Cholmskoj eparchiji*, in «*Pravoslavnoje Obozrenije*», 1874.
- PRASZKO J., *De Ecclesia Ruthena Catholica sede metropolitana vacante 1655-1665*, Romae 1944.
- ROMANI S., *Institutiones iuris canonici, Ius Constitutionis*, vol. I, Romae 1941.
- *Summa Iuris Canonici lineamenta*, Romae 1939.
- Sematyzm vseho klyra hreko-katoličeskaho eparchij sojedynenych, Pere-myšlskoj, Sambirskoj i Sianickoj*, 1904.

- SOLOWIJS M. M., *De reformatione liturgica Heraclii Lisowskyi Archiepiscopi Polocensis (1784-1809)*, Romae 1950.
- STEBELSKI IGN., *Ostatnie prace Stebelskiego*, in « *Scriptores rerum Polonica-rum* », t. IV, Cracoviae 1878.
- THEINER A., *Die neuesten Zustände der katholischen Kirche beider Ritus in Polen und Russland seit Katharina II bis auf unsere Tage*, Augsburg 1841.
- WOJNAR M. M., *De regimine Basiliianorum Ruthenorum a Metropolita Josepho Velamin Rutskyj instauratorum*, vol. I, Romae 1949.

III. Sigla et Abbreviationes

ACUPF	= <i>Archivum Collegii Urbani de Propaganda Fide.</i>
APF	= <i>Archivum S. Congregationis de Propaganda Fide.</i>
ASV	= <i>Archivum Secretum Vaticanum.</i>
PrO	= <i>Pravoslavnoje Obozrenije.</i>
AVAK	= <i>Akty izdavajenyje Vilenskoju Archeografičeskoju Komisijeju.</i>
SPRZ	= <i>Synodus Provincialis Ruthenorum habita in civitate Zamosciae, anno 1720.</i>

**MAXIMILIANUS RYLO EPISCOPUS CHELMENSIS
ET PEREMYSLIENSIS**

(1759-1793)

1. MAXIMILIANUS RYLO - BASILIANUS

Natus est Maximilianus Rylo in pago Rylowka, prope civitatem Vilno in Lithuania anno 1715 ex stirpe nobili. Stemma eius gentilium fuit Winiawa.¹ Parentes fuerunt ritus latini,² ideoque filium

¹ Pro insigni defert caput bisontis nigrum cum circulo e naribus pendente in campo flavo. Supra scutum vero in clipeis summittate leo gladium tenens. Cfr. B. PAPROCKI, *Herby Rycerstwa Polskiego*, Krakow 1858, p. 531-535, 860.

² « Mater, scripsit M. Rylo in suo Diario, oriunda fuit ex familia Miecznikowsciorum, cuius pater, meus vero avunculus transtulit se ex Palatinatu Poznaniensi, duxit in vitae sociam Nieczajowna ex districtu Mozyrensi; itaque haec ultima rerum linea extinxit in districtu Mozyrensi et Miecznikowsciorum et Ryllorum in praefato districtu nomen. Mater mea sat devota fuit foemina cuius s. orationes forsitan et me ad hanc episcopalem dignitatem extulerunt ». - A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchia...*, p. 246; In alio loco eiusdem Diarii fratrem suum et sororem eorumque filios commemorat. - IBID., p. 253.

suum in eodem ritu educaverunt. Ob consuetudinem tunc temporis vigentem multi habitum Ordinis Sancti Basili Magni recipientes ritum latinum byzantino commutabant. Hi decursu temporis facilius poterant assequi superioratus immo supremos gradus hierarchiae. Rylo in monasterium Ordinis Sancti Basillii Magni Vilnae ingressus est. Noviciatu absoluto a Superioribus suis Romam missus est, ut ibi studiis theologicis vacaret³. Romae fuit alumnus Collegii Urbani de Propaganda Fide.⁴ Die 17 Septembbris 1741 a. Maximilianus noster consueta iuramenta emisit, quorum decursu totius vitae suae memor fuerat.⁵

Anno subsequenti, id est 1742 alumnus Maximilianus Rylo, ut ad sacros ordines subdiaconatus et diaconatus admitteretur, petivit.⁶ Permissione obtenta, die 3 Maii 1742 subdiaconus ordinatus fuit, dein die 14 Maii sacrum diaconatus ordinem recepit denique die 22 Septembbris, semper eodem anno, sacerdos ordinatus est.⁷

Post suum Roma redditum (1742) Capitulo Ordinis S. Basilii

³ A. DOBRIANSKYJ, *Istoria episkopov trech sojedynenych eparchij: peremyšlskoj, samborskoj, sanotskoj*, Lvov 1893, P. III, p. 55-56. - Cfr. *Schema-tismus universi cleri dioeceseos Peremysliensis, Samboriensis et Sanocensis pro an. 1904*; J. PELESZ, *Geschichte der Union der Ruthenischen Kirche mit Rom*, Bd. II, Wien 1880, p. 704-5.

⁴ De hoc multoties commemorat suis in epistulis ad S. Congregationem de Prop. Fide. - Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Moscovia, Polonia, Ruteni*, t. 7: ff. 704-5; t. 8: ff. 226, 346, 583, 688; t. 9: ff. 28, 548, 684; t. 10: ff. 159; t. 11: ff. 407; t. 12: ff. 588; t. 14: ff. 38v, 600; t. 15: ff. 344; t. 16: ff. 524. - Cfr. ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, f. 223; A. PETRUŠEVYČ, *Litopys ...P. II.*, p. 340; IDEM, *Cholmskaja eparchija...*, p. 47.

⁵ ACPF, *Registro e memorie degli Alunni del Coll. Urbano*, t. I, p. 339. - Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi: Mosc., Pol., Rut.*, t. 9, f. 684; t. 11, f. 407; t. 14, f. 38v; t. 15, f. 344; t. 16, f. 524; ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, f. 223.

⁶ APF, *Acta*, t. 112, f. 83v-84, an. 1742, (nr. 2).

⁷ ACPF, *Ordinazioni degli Alunni dal 16 Marzo 1726* (vol. unico, non num.).

Magni in Dubno celebrato aderat,⁸ deinde praedicator in monasterio Vitebsensi fuit, denique Vicarius monasterii Vilnensis extitit.⁹

¶ Die 27 Februarii 1747 a Superiore Provinciae Lithuaniae eiusque Consilio Procurator Ordinis S. Basilii M. eiusdem Provinciae Lithuaniae electus est sibique commissum officium optime explevit.¹⁰

Iam mense Aprili eodem anno Maximilianus Rylo Varsaviae uti Procurator Ordinis residebat transmittebatque litteras Nuntii Alberici Archinto (1746-1754)¹¹ ad diversas personas a Nuntio designatas, uti v. g. litterae electionem Metropolitae spectantes, litterae quibus transmittebatur Breve Apostolicum, quo Archiepiscopo Polocensi Floriano Hrebnickyj administratio Metropoliae usque ad electionem novi Metropolitae deputata fuit.¹² Deinde litterae, quae accusationem cuiusdam anonimi, Monachi Basiliani, in Episcopum Luceoriensem Sylvestrum Rudnyckyj (1752-1777) considerabant, quod hic librum quendam schismaticum conscripserit.¹³

Die 16 Septembris 1747 a. Maximilianus Rylo litteras de electione Metropolitae Dresdam secum tulit.¹⁴

Neque haec sola causa erat Dresdam properandi. Dissidentes enim plus quam centum ecclesias ut suas reclamabant. Dresdae

⁸ « Celebre illud Capitulum Ordinis nostri hoc anno 1742 in Dubno absolvebatur, sub finem cuius ego quoque ex Italia cum R. P. Nowosielski superveni ». His verbis incipit Diarium M. Ryllo, cui titulus: « *Narrationes illorum, quae contingerant et ad notitiam meam venerant ab anno 1742 in eparchija...* », p. 246.

⁹ IBID., p. 246.

¹⁰ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 363, f. 87v.

¹¹ L. PASTOR, *Storia dei Papi*, vol. XVI, 1, p. 36, 409. Nuntius tunc temporis residebat Dresdae, quia ibi Elector Saxoniae, Federicus Augustus, et una simul Rex Poloniae, commorabatur.

¹² ASV, *Nunz. Pol.*, t. 363, ff. 100, 109, 121, 138, 145. - Cfr. DE MARTINIS, *Ius Pontificium de Propoganda Fide*, P. I, t. III, p. 311.

¹³ IBID., fol. 106, 108.

¹⁴ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 363, f. 272. - Cfr. IBID., fol. 256, 268, 275.

faventibus superis Catholicis pax fuerat donata, Dissidentium vero conatus in vanum abierunt.¹⁵ Ibique negotiorum tractandorum dexteritate, Maximilianus Rylo id effecit, ut Augustus III, Poloniae Rex, 1748 a. Archiepiscopum Polocensem Florianum Hrebnyckyj Metropolitam nominavit.¹⁶

Sede metropolitana vacante, item sedes episcopalnis Leopolien-sis per tres annos vacavit. Malachowski, Magnus Cancellarius Poloniae, in Episcopum Leopoliensem, Patrem J. Smogorzewskyj, Religiosum Ordinis Sancti Basillii Magni, proponebat.¹⁷ Huic propositioni Maximilianus Rylo, adhuc Procuratoris munere fungens, et nonnulli alii eiusdem Religionis Monachi, constitutionibus Capituli Dubnensis innixi, contrarii fuerunt.¹⁸ Forsan ob has supra indicatas oppositiones Pater J. Smogorzewskyj episcopatum Leopoliensem non obtinuit, attamen Archiepiscopo Floriano Hrebnyckyj in sede archieparchiali Polocensi a. 1762 successit.

Interea Maximiliano Rylo a. 1748 munus Superioris in monasterio Chelmensi commissum erat, quod per octo annos exercuit.¹⁹ Quo tempore, praeter iniunctum monasterii Chelmensis regimen, Sacramenta fidelibus administrare doctrinamque catholicam, pro posse virium, exhibere non praetermittebat.²⁰

Anno 1749 die 11 Maii M. Rylo Congregationi Generali Cleri e-

¹⁵ Epistula scripta die 10 Novembris 1753. - APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, fol. 704; Cfr. ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 272.

¹⁶ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 196; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 246.

¹⁷ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 363, fol. 307.

¹⁸ Constitutiones Capituli Dubnensis (1742) Religioso unius Provinciae episcopatum in alia Provincia situm accipere vetant. - ASV, *Nunz. Pol.*, t. 364, ff. 21-22; Cfr. IBIID., t. 363, fol. 301.

¹⁹ N. POPOV, *Sudby uniji v russkoj cholmskoj eparchiji*, (in « PrO », 1874, I, p. 556); Cfr. J. PELESZ, *Geschichte der Union*, II, p. 703; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 231 et 229.

²⁰ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, fol. 704.

parchiae Chelmensis in Bilopol praesidebat.²¹ In qua querelae cleri dioecesani contra suos decanos motae deiudicabantur.²² Insuper aliae quoque quaestiones minoris momenti ibidem tractabantur.²³

Praeterea tempore sui superioratus in monasterio Chelmensi una cum Episcopo Chelmensi, Ph. Wolodkowycz, Unionem contra Polonorum agressiones defendabat, qui, rationibus politicis duci, prohibitiones Sanctae Sedis²⁴ circa mutationem ritus « rutheni » in latinum eliminare voluerunt.²⁵

Anno 1755 in Capitulo Provinciae S. Trinitatis Ordinis Sancti Basillii Magni. Byteniae celebrato, Rylo quartus consultor electus fuit.²⁶

Post nominationem Episcopi Chelmensis Ph. Wolodkowycz ad sedem episcopalem Volodimiriensem, anno 1756 obtentam,²⁷ Stanislaus Potocki, Palatinus Kioviensis, commorans tunc temporis Krystynopoli, sua apud Augustum III Poloniae Regem intercessio-

²¹ Die 4 Maii 1749 M. Rylo « instrumentum pro praesidentia » ab Ep. Fel. Wołodkowycz obtinuit: « Haec igitur instrumenta lecta publice fuere in ecclesia, post vero sessionem sacris indutus vestimentis inchoavi et sacra synodali peracta ceremonia regestra paroeciarum et parochorum lecta fuere et quidem tali ordine... », - A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 240.

²² J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 704 nota: « Damals war die Chelmer Diocese in zehn Decanate eingetheilt, und hatte zwei Dignitäten, nämlich einen Official und einen Judex surrogatus; dann einen Auditor Episcopi und Notarius Instigator; ferner 10 Decane und 285 Pfarrer »; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 240-5.

²³ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 704; Cfr. N. POPOV, *Sudby uniji...*, (in « PRO » 1874, I, p. 558).

²⁴ Urbani VIII, an. 1624; Clementis XI an. 1744; Benedicti XIV an. 1755; - M. HARASIEWICZ, *Annales Ecclesiae Ruthenae*, p. 365.

²⁵ N. POPOV, *Sudby uniji...*, Ibid., p. 557; Cfr. *Katolyckyj Vschid*, an. 1905, p. 173; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 234, 256, 258.

²⁶ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 8, fol. 226.

²⁷ Huic nominationi M. Rylo apud Regem Poloniae multum adlaboravit. - A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, 231-233.

ne die 15 Novembris a. 1756 nominationem Maximiliano Rylo in episcopum Chelmensem et Belsensem obtinuit.²⁸ Episcopus Ph. Wołodkowycz tamen suam ad sedem episcopalem Volodimiriensem nominationem, modo non undequaque recto, obtinuit.²⁹ Unde solummodo post duos annos a nominatione obtenta Roma bullam translationis recepit.³⁰ Maximilianus vero Rylo mense Februario a. 1759 consecrationem episcopalem in ecclesia Cathedrali Polocensi ex manibus Hrebnickyj, Metropolitae, obtinuit.³¹ Die autem 6 Maii, eodem anno, Episcopus Rylo S. Congregationem de Propaganda Fide de assumpto gubernio eparchiae Chelmensis certiorem reddit.³² Hoc suum munus pastorale omni tempore maxima cum diligentia atque spiritu apostolico explere conatus est.³³ Ideoque autores Historiae Ecclesiae Ucrainae eum optimis hierarchis adnumerant.³⁴ Optimum testimonium de eo relinquunt Nuntius Polonjae, J. Garampi.³⁵

²⁸ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 8, fol. 346; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 247.

²⁹ ASV, *Nunz. Pol.*, Additamenta, t. II, fasc. 5, in fine: « Dal polacco a suo agente »; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 273.

³⁰ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 705: « Die Translationsbulle für den Wołodkowicz erst im Jahre 1758 eingetroffen war ».

³¹ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 247; Cfr. J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 705.

³² APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 8, fol. 583.

³³ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 248-255.

³⁴ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 704: « Maximilian Rylo, welcher den eifrigsten und thätigsten Bischöfen der katholischen Rutenen zugezählt zu verdient »; Cfr. *Katolyckyj Vsched*, an. 1905, p. 173.

³⁵ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 158; IBID., fol. 168, 186, 188, 231, 354: « Il Vescovo di Chelma, come il migliore della Gerarchia Rutena, uomo disinteressato, esemplare e perito »; Cfr. IBID., fol. 508; ASV, *Nunz. Pol.*, Addatitamenta, t. 11.

2. MAXIMILIANUS RYLO - EPISCOPUS CHELMENSIS

Maximilianus Rylo post susceptam pastoralem eparchiae Chelmensis et Belsensis curam, iam inde a summo initio eandem visitare incepit,³⁶ quae quidem per terram Chelmensem, Palatinatum Lublinensem et Volynensem ac per Districtum Krasnostaviensem extendebatur. Insuper Palatinatum Belsensem, terram Buscensem et Districtum Lubacensem comprehendebat.³⁷

Praeterea in primo anno suae activitatis episcopalis residenciam episcopalem Chelmae renovavit eiusque administrationem ad meliorem statum perduxit. Secundo autem anno 30.000 Guldenos Polonicos pro aedificando Seminario collegit.³⁸

Anno 1764 Theophila de Jaruzelski Wilczyna, Comes Subcameraria Derbsensis, propinqua Episcopi Rylo,³⁹ monasterium Ordinis Sancti Basilii Magni pro octo religiosis, cum obligatione missiones peragendi, in bonis suis haereditariis, Puhinki vocatis, fundare cupiebat. Ecclesiam quoque parochiale, iuris patronatus eiusdem Comitis, eisdem religiosis attribuere statuit. Hanc suam intentionem S. Congregationi de Propaganda Fide die 30 Octobris patefecit, consulto prius Ordinario loci.⁴⁰ Anno sequenti, die 30 Aprilis, Episcopus Rylo propter defectum sacerdotum saecularium nec non

³⁶ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 259.

³⁷ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 137, fol. 36-37.

³⁸ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 705; Cfr; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 249, 251, 253.

³⁹ A. THEINER, *Die neuesten Zustände der katolischen Kirche beider Ritus in Polen und Russland seit Katharine II bis auf unsere Tage*, Augsburg 1841, p. 282: « Die fromme Gräfin Theopila Jaruzelski Wilga verwandte des oben erwähnten Bischofs, der letzte Sprössling dieses ausgezeichneten Geschlechtes, gründete nach dem Tode ihres Gemahls Kloster ».

⁴⁰ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 137, fol. 50.

spectata necessitate missionum, quas Patres Basiliani cum magno animarum fructu exercere solebant, hanc fundationem solemniter approbavit et confirmavit. Et quidem cum omnibus in documento fundationis contentis punctis, conditionibus, clausulis, articulis et obligationibus ecclesiam parochialem Puhinensem una cum cura animarum omnibusque fundis atque redditibus eandem concorrentibus, curae et regimini Patrum Basilianorum commisit.⁴¹ Pater Josaphat Siedleckyj, Superior Provincialis Ordinis Sancti Basili Magni, de consensu Hyppatii Bilinskyj, Protoarchimandritae eiusdem Ordinis, supradictam fundationem cum omnibus expresse indicatis obligationibus, per monachos Basilianos in monasterio Puhinensi habitaturos adimplendis et exequendis, se suis cum fratribus obstrinxit.⁴²

Eodem fere tempore (1764) et simili modo peragebatur fundatio monasteri Ordinis Sancti Basili Magni in oppido Krystynopol, a Comite Francisco Salesio Potocki pro quinque missionariis dotata.⁴³

Insuper eodem anno Episcopus M. Rylo cum aliis Episcopis Ucrainis et Alboruthenis Varsaviam profectus est ibique Comitiis electionis coronationisque regis Stanislai Augusti Poniatowski aderat. Initio ipse fuit fautor regis multumque eius in regem electioni una cum Principe Jablonski, Palatino Novogrodensi, adlaboravit, postea tamen fuit regi contrarius.⁴⁴ Denique, post Confoedera-

⁴¹ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 137, fol. 55-56.

⁴² IBID., fol. 55.

⁴³ Cfr. V. ČERNECKYJ, *Litopys monastyryja Otciv Vasyljan v Krystynopolí vid jeho osnovanja 1763 do 1890 r.*, Lviv 1894, p. 5-13.

⁴⁴ J. PELESZ, *Geschichte der Union...*, II, p. 707: «Der Eifer für die Union war dem Bischof Rylo auch beim polnischen Könige Stanislaw Poniatowski, als einem Günstling der Czarin, übel vermerkt, und obwohl Rylo zur Wahl dieses Königs beigetragen hat, und ein bekannter Anhänger des Königs war, so erhielt er doch in Folge wiederholter Anklagen der Schismatiker vom König Poniatowski ein Schreiben (ddto Warshaw, 19 Februar 1766), worin ihm über die zwangsweise Bekehrung der Schisma-

tionis Barensis cladem, an. 1769, iterum fuit fautor regis, a quo die 24 Junii 1778 stellam S. Stanislai recepit.⁴⁵

Episcopi tam Ucraini quam Alborutheni Varsaviae commorantes, apud modo coronatum regem curarunt, ut ipsi in senatum una cum Episcopis Polonis admitterentur, sed nihil effecerunt. Nec pro, nec contra resolutionem aliquam a rege receperunt.⁴⁶

Redux Varsavia, mense Ianuario a. 1765, Episcopus Rylo visitationem suae eparchiae continuabat, quam a. 1767 terminavit.⁴⁷

Notare adhuc nobis manet, Episcopum Rylo magnum veneratorem reliquiarum tunc beati Iosaphat fuisse.⁴⁸

II. Franciscus Salesius Potocki, Palatinus Kioviensis ac Poloniae Senator, in suis amplissimis bonis Palatinatus tam Kioviensis, quam Braclavensis, a. 1760 centum ecclesias parochiales pro Ucrainis Catholicis a fundamentis extruxit, cuique earum parocho peculiaria bona addixit, privilegia et immunitates concessit dotemque iuxta morem regionis assignavit.⁴⁹ His rite peractis idem Comes Potocki ad Ordinarium Kioviensem, Metropolitam Philippum

tiker zur Union Vorwürfe gemacht werden, und im gleichen Sinne hat an ihn auch der Kronkanzler Andreas Zamoyski untern 9 Februar 1766 geschrieben. Der Bischof bemerkt zu diesen beiden Schreiben, die er in seinem Tagebuche wörtlich anführt: Liceat ex his epistolis inferre, quam multum syzmaticorum audacia machinantur contra Unidos, quam multum favet saltem quoad oculum regimen modernum nostrae reipublicae; utiliam fidei sanctae tanta supervenirent incrementa, quantae nunc numerantur perseciones... ». Dieses Schreiben des Königs hat den Bischof verstimmt, und veranlasste seinen Beitritt zur Konföderation von Bar, und eine gänzliche Zurückziehung von dem Könige, so dass er nicht einmal die ihm vom Könige angebotenen Gnadenbezeugungen annehmen wollte ». Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 265.

⁴⁵ Cfr. IBID., p. 276-278.

⁴⁶ Archeologičeskij Sbornik, t. X, p. 346.

⁴⁷ APF, Script. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut., t. 9, fol. 684.

⁴⁸ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 1.

⁴⁹ ASV, Arch. Nunz. Vars., t. 89, fol. 338.

Wolodkowycz recurrit, ut Metropolita ecclesias parochiales canonice erigeret, quas ipse construxerat copioseque dotaverat.

Metropolita autem variis ductus rationibus supradictas fundationes approbationem minime mereri censuit, praecipue ob insufficientiam dotis pro fundationibus assignatae.⁵⁰

Verum est, fundatores non semper dotes sufficientes parochis assignavisse. Quare S. Congregatio de Propaganda Fide suis in instructionibus Nuntiis Poloniae datis commendabat, ut bene hac super re vigilarent.⁵¹

Etsi dotes pro fundationibus a Comite Potocki assignatae erant sufficientes, attamen ipse nonnullas alias libertates et privilegia eisdem superaddit.⁵² Restitit adhuc dictis fundationibus praefatus Metropolita. Comes autem Potocki huius dissensionis aliam causam non vidit, nisi erga se male affectum animum.⁵³

Interea acta fundationum ad S. C. Concilii pervenerunt. Praefectus autem huius Congregationis, Cardinalis de Rubeis (Rossi), die 30 Augusti 1760 ad Nuntium Poloniae Visconti de hac re scripsit, ut ipse super expositis S. Congregationem distinete « reddet instructam, animique sui aperiens sententiam, preces ipsas remittat ».⁵⁴ Similes informationes eodem tempore S. C. Concili ab Ordinario loci, id est Metropolita Ph. Wolodkowycz exquisivit.⁵⁵

Nuntius Visconti mandatis S. C. Concilii obsequens, antequam suum responsum dederit, caute procedens Metropolitam latinum Leopoliensem exquisivit, ut dotem, agros, fundos, privilegia, et libertates parochis per Comitem Potocki assignatas diligenter examinaret, Qui Nuntio Visconti suam patefecit sententiam, scribens:

⁵⁰ IBID., fol. 339-340.

⁵¹ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 68, fol. 19-20; Cfr. ASV, *Fondo Garampi*, t. 72, p. 304 (11-II-1774).

⁵² ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 89, fol. 346 (30-V-1765).

⁵³ IBID., fol. 346.

⁵⁴ IBID., fol. 316.

⁵⁵ IBID., fol. 282.

« Iudico et existimo posse et debere institui et ordinare Presbyteros ad supra expressas Ecclesias ».⁵⁶

Vix Nuntius Visconti litteras recepit, mox eas (22-VI-1761) Romanam una cum tribus fundationum exemplaribus misit sententiam S. Congregationi Concilii pandens, a fundatoribus ecclesiis sufficienter provisum esse et aliunde necessarium omnino adesse, ut quam cifius parochi constituentur in regionibus illis, utpote Dissidentium ibi degentium erroribus obnoxii.⁵⁷

Satis hoc erat ad erectionem ecclesiarum parochialium rite decernendam. Attamen S. C. Concilii, quae cuncta solet exacte pendere et aequae rationes unius, quam alterius partis scrutari, expectandum censuit, quid hac de re Metropolita Wolodkowycz scriberet. Diu igitur multumque eius responsio expectata fuit, et adhuc diutius expectaretur nisi novae supervenissent litterae Nuntii Visconti ad suum in Urbe agentem conscriptae et S. C. Concilii ostendenda, in quibus inter alia significat. « ...che il ritardo dell'Affare apporta non lieve danno all'anime dei fedeli prive de Pastori ».⁵⁸

S. C. Concilii rem omnem pro comperta habens simulque intelligens cunctationem quamlibet damnum animabus causare, Numtio Visconti die 22 Maii 1762 rescripsit, ut auctoritate ipsius Sacrae Congregationis ad erectionem et provisionem parochiarum pervenire curet. Singulas erigendo parochias, ad formam exemplorum, diligenter examinare ne omittat, tum sufficientiam omnium fundorum pro eadem fundatione assignatorum, tum eorundem securitatem et a fidei commissis ceterisque vinculis immunitatem, caveatque tamen ne ullum inferatur praeiudicium parochis finitimus.⁵⁹

Non poterit Nuntius **Visconti** propter loci distantiam per seipsum huiusmodi rescriptum exequi, propterea executionem Maximi-

⁵⁶ IBID., fol. 282v.

⁵⁷ IBID., t. 89, fol. 283.

⁵⁸ Ad Sigismondo Sisti, IBID., fol. 283.

⁵⁹ IBID., fol. 324; Cfr. foll. 283, 332v, 361.

liano Rylo, episcopo Chelmensi, die 30 Augusti 1762 demandavit. Ut M. Rylo peracto diligenti examine quoad sufficientiam dotum eorumque securitatem ac immunitatem a quibuscumque oneribus, nec non a Comite Potocki in scriptis, in forma meliori qua fieri potest, obtenta declaratione, quod privilegia eiusmodi fundationum inviolabiliter servabuntur, nec ullae iniuriae aut gravamina per administratores bonorum inferentur, eosdem fundos respectivarum ecclesiarum cum suis specificis denominationibus, locis et limitibus descriptos ad perpetuam rei memoriam distinguere curare. Quibus factis ad erectionem eiusmodi parochiarum et ecclesiarum ac provisionem earundem personis, praevio examine, habilibus et idoneis nullumque impedimentum canonicum habentibus auctoritate Sacrae Congregationis Concilii dictas ecclesias provideat, eisdem curam animarum et rerum temporalium regimen committat. Caetera omnia et singula ad normam sacrorum canonum et rituum Ecclesiae Orientalis peragat, ordinet et instituat.⁶⁰ De hac delegatione S. C. Concilii certior facta est.⁶¹

Episcopus autem Rylo mox post receptam a Nuntio Visconti plenipotentiam circa canonicam parochiarum erectionem, mense Junio a. 1763, in Ucrainam Orientalem profectus est,⁶² ibique circiter tres menses permansit, ac circa quinquaginta ecclesias parochiales erexit.⁶³ Tribus in commissione exactis mensibus, illis regionibus non asuefactus, non modo ipse, verum etiam eius domestici morbum contraxerunt, propterea eandem commissionem ad aliud commodius tempus limitare coactus fuerat. Eadem debilitas et serpens

⁶⁰ Archiv Jugo-Zapadnoj Rossiji izdavajemyj vremennoju Komisije ju dla razbora drevnych aktov, Kiev 1871, P. I, vol. IV, p. 585-6; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, Cholmskaja eparchija..., p. 260-1.

⁶¹ APF, Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut., t. 9, fol. 345; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, Cholmskaja eparchija..., p. 261.

⁶² ASV, Arch. Nunz. Vars., t. 89, fol. 343; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, op. cit., p. 261.

⁶³ J. PELESZ, Geschichte der Union..., II, p. 530; A. PETRUŠEVYČ, op.

morbus tempore commissionis contractus impedivit Episcopum Rylo, Volodimiriae, in Congressu a Metropolita convocato, a. 1766 comparere, qua quidem absentia Metropolita indignatus fuit.⁶⁴

Post Episcopi Rylo ex Ucraina abscessum, pars adversa, alias Metropolitana, parochos ad novoerectas ecclesias institutos opprimere ac persequi cepit.⁶⁵ Ipse Metropolita Wolodkowycz dictis erectionibus contrarius remansit, sub praetextu insufficientiae dotis,⁶⁶ et si ipse minori cum dote similes parochias erigebat. Quare novos parochos muletabat, alios violenter deiecit, nonnullos ab exercitio curae pastoralis, non sine acatholicorum scandalo, suspendit. Hac de causa Palatinus Potocki de Metropolita apud S. C. Concilii conquestus est,⁶⁷ dum e contra Metropolita eidem Congregationi detulit, Episcopum Rylo commissae executionis fines excessisse, dum complures in praedictis villis ex habitantibus ad Sacros Ordines promovit, alios Sacramento Matrimonii coniunxit atque omnimodae iurisdictionis exercitium in illis regionibus sibi arrogavit.⁶⁸ Cardinalis De Rubeis (Rossi) die 22 Martii a. 1766 ad Nuntium Visconti scribebat, ut nomine ac auctoritate eiusdem S. Congregationis Metropolitae Wolodkowycz inhiberet, ne pendente hac lite directe aut indirecte parochiarum erectioni praeiudicium inferatur, vel novi parochi ab exercitio curae animarum quomodolibet impedianter. Aequo vero Episcopo Chelmensi, Maximiliano Rylo inhibuit, ut ab omni perturbatione iuris Metropolitani desisteret.⁶⁹ Cum Maximilianus Rylo notitiam de hac accusatione recepisset, Nuntio Visconti

cit., p. 261; ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 89, fol. 343.

⁶⁴ IBID., fol. 343.

⁶⁵ Ita scripserunt novi parochi Nuntio Visconti die 28 Iunii 1764; IBID., f. 345.

⁶⁶ IBID., fol. 284v.

⁶⁷ IBID., fol. 283v; Cfr. fol. 361v, 346, 123; *Nunz. Pol.*, t. 388, fasc. N., p. 461, 76.

⁶⁸ IBID., fol. 361v; Cfr. fol. 356, 362.

⁶⁹ IBID., fol. 364 (22-III-1766).

respondit, hanc accusationem nullo veritatis fundamento inniti, nam ipse, imposito fine praecommissis erectionibus, nullam amplius vel in minimo negotio iurisdictionem usurpare *praesumperat*.⁷⁰

Interea Episcopus Rylo continuabat opus suum et denique a. 1766 ad felicem perduxit finem.⁷¹ Hanc notitiam Nuntius Visconti S. C. Concilii die 26 Martii a. 1766 communicavit.⁷²

Cum tota haec quaestio de fundatione parochiarum iam quasi finita erat, Metropolita a Nuntio Visconti postulabat, ut ei super novis parochis iurisdictionis restitueretur, insuper promisit omnem adhibere curam, ut dictae fundationes ad mentem S. C. Conclii integræ servarentur, ipsis earumque parochis iura concessa inviolata manerent. Unicum a Nuntio Visconti petebat, ut de eius mandato Episcopus Rylo librum numerum Ordinationum continentem, Decreta erectionum tum etiam reliqua illas ecclesias et eorum Parishes respicientia acta et scripturas, integre ad eum transmitteret.⁷³ Hanc voluntatem Metropolitae Nuntius Visconti Episcopo Rylo sua in epistula, die 18 Septembbris a. 1766, patefecit,⁷⁴ cui M. Rylo consensit.⁷⁵ Totum hoc molestum opus non obstantibus longitudine itineris, expensis, periculis, nec non aliis incommodis Episcopus Rylo feliciter terminavit.

Redux ex Ucraina Orientali iterum curam suae eparchiae suscepit.

Anno 1770, die 25 Augusti, iejunium per triduum cum processiobus, ut pestis amoveatur, suis fidelibus pracepit.⁷⁶

⁷⁰ IBID., fol. 368-369.

⁷¹ IBID., fol. 357 (3-III-1766); Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 9, fol. 548; *Lettere*, t. 208, fol. 142v-143.

⁷² ASV, *Nunz. Pol.*, t. 389, fasc. 5.

⁷³ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 89, fol. 129v (Aug. 1766).

⁷⁴ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 388, fasc. 4.

⁷⁵ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 70, fol. 137.

⁷⁶ V. ČERNECKYJ, *op. cit.*, p. 17.

Die 15 Februarii a. 1772, Episcopus Rylo funeralibus Annae Potocki, uxoris Palatini Salesii Potocki, Krystynopoli, partecipavit.⁷⁷

Die 26 Maii a. 1772 M. Rylo in Congressum eparchiale Krystynopolim venit. In hoc Congressu duo parochi ex consensu Episcopi puniti sunt. Post tres dies Chelman rediit.⁷⁸

III. Prima missio Episcopi Rylo in Ucrainam Orientalem, annis 1763-1766, pro fine erectionem ecclesiarum parochiarumque habuit. Durante sua commoratione scientiam harum regionum acquisivit, quae suum videtur in Nuntium Garampi habuisse influxum, ut ipse secunda vice Maximilianum Rylo in Ucrainam mitteret. Hac vice missio Episcopi Rylo uti finem visitationem supradictarum palatinatum habuit, quorum tam sacerdotes, quam fideles ultimis annis haud paucas debebant persecutioes pati et hoc tum ab Ucrainis dissidentibus, tum vero a Gubernio Moscovitico, quod tunc temporis suum in Ucraina magis magisque roborabat dominium.

Deputationi Episcopi Rylo ad visitationem peragendam ambo Coadiutores Metropolitani contrarii erant, quia offensos sese reputabant ex eo quod Nuntius Garampi eos praetermisit. Unde cum querelis ad Regem Poloniae se direxerunt,⁷⁹ qui mense Martio 1773 visitationem prohibuit.⁸⁰ Nuntius tamen suos continuabat conatus, ut unus Episcoporum Ucrainorum in Ucrainam Orientalem ad peragendam visitationem mitteretur, quos quidem conatus multum S. Congregatio de Propaganda Fide laudavit.⁸¹

Ignatius Rossetti, Rector Collegii Pontificii Leopoli, sua in epistula ad Nuntium Garampi Episcopum Rylo visitatorem pronebat.⁸²

⁷⁷ IBID., p. 22.

⁷⁸ IBID., p. 33.

⁷⁹ J. PELESZ, *op. cit.*, II, p. 538.

⁸⁰ M. HARASIEWICZ, *op. cit.*, p. 512.

⁸¹ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 307, fol. 27.

⁸² ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 98, fol. 74: «Monsignor Ryllo Vescovo di Chelma è quegli, cui nella scelta da farsi di quello... do la preferenza. La Diocesi sua piccola, e ben ordinata non sentirebbe danno dalla di lui assenza. Coll'esemplare sua pietà e modestia edificarebbe egli quei popoli,

Nuntius Garampi variis rationibus persuasus die 5 Augusti anno 1773, in sua ad Episcopum Rylo epistula, proprias quoad visitationem eidem intentiones patefecit.⁸³

Hanc deputationem ad visitationem in Ucraina peragendam Episcopus Rylo cum spiritu vere apostolico recepit, memor semper illius solemnis voti, quod olim in Collegio de Propaganda Fide emiserat.⁸⁴ Quae animi dispositio gaudio Nuntio Garampi fuit.⁸⁵

Antequam Ucrainam proficiseretur, ab Episcopo Leopoliensi Szeptyckyj decretum petivit, quo ei iurisdictio per tempus visitationis his in regionibus traderetur.⁸⁶

Die 12 Novembris ad Nuntium scribebat se iam paratum esse ad iter suscipiendum. Garampi autem Episcopum Rylo sine ulla referentia ad Metropolitam, vel ad eius Coadiutorem Episcopum Szeptyckyj, in Ucrainam cum plena iurisdictione expedire intendebat. Tamen reflexionibus Maximiliani Rylo inductus decretum compromissoriale promulgavit, quo Leo Szeptyckyj in iurisdictionem introducebatur. Consequenter Episcopus Rylo non aliter in Ucrainam abscedere resolutus fuerat, nisi iurisdictione a Szeptyckyj obtenta.⁸⁷

Die autem 18 Novembris a. 1773 Nuntius Garampi Episcopo Chelmensi literas misit, quae pro clero palatinatum Kioviensis et Bracaviensis destinatae erant, quibus Nuntius clerum supradic-

coll'ardente suo zelo animarebbe quello di Monsignor Coadiutore.. La difficoltà consiste in provveder quegli del necessario, la povertà sua non permettendo al medesimo d'intraprender il viaggio a spese sue. Il mantenimento suo in quelle parti in tempo del soggiorno suo potrebbe cavare dai beni della Metropolia »; Cfr. *Nunz. Pol.*, t. 289, fol. 168.

⁸³ IBID., t. 288, fol. 187v-189 (5-VIII-1773); Cfr. *Fondo Garampi*, t. 289, fol. 6.

⁸⁴ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 91, fol. 291 (8-X-1773).

⁸⁵ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 290, fol. 57 (Garampi ad M. Rylo, 14-X-1773).

⁸⁶ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 91, fol. 269 (9-XI-1773).

⁸⁷ ASV, *Nunz. Pol.*, Additamenta, t. 11, in medio voluminis. Has facultates per sex integros menses obtinebat (XI-1773-V. 1774); IBID., *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 237; Cfr. *Nunz. Pol.*, t. 290, fol. 172 (18-XI-1773).

torum palatinatum certiorem reddit, ad normas concordiae inter Metropolitam eiusque Coadiutores initae et a Romano Pontifice approbatae, curam et regimen horum palatinatum ad Episcopum Leopoliensem Leonem Szeptyckyj spectare, cum plena, libera atque independenti administratione spirituali. Szeptyckyj vero ob necessitates eparchiae Leopoliensis, ecclesias parochiales dictorum palatinatum in dies sollicitudine egentes personaliter visitare eisque per seipsum opem ferre non potest. Ne christifideles auxilio destituerentur Episcopum Rylo in partem suaे sollicitudinis pastoralis advocare eumque in Delegatum suum, ad tempus bene visum, per eosdem palatinatus Kioviensem nempe et Bracławiensem instituere et deputare constituit, prout revera instituit et deputavit. Quam quidem delegationem et deputationem Nuntius Garampi non solum approbare et confirmare, sed etiam laudare summopere intendens, auctoritate, qua vigore Legationis suaे fungebatur eidem Episcopo Chelmensi M. Rylo facultates etiam Visitatoris Apostolici quoad Decanatus et Ecclesias in memoratis Palatinatibus Kijo-vensi et Bracławiensi existentes addidit, ut ipse pro eo quo flagrat zelo indigentiis, et necessitatibus universis, tam memoratarum ecclesiarum, quam Christi fidelium provideat, eaque omnia, quae in Domino necessaria et opportuna iudicaverit pro incremento gloriae Dei et animarum salute, salvis iuribus Episcopi Leopolien-sis, peragat, provideat, et statuat. Insuper omnibus et singulis, tam spiritualibus, quam saecularibus personis, in dictis Decanatibus et Ecclesiis existentibus sub poena excommunicationis, suspensionis etiam a Diuinis, et a Beneficiis, quoad spirituales ipso facto incurrandae, mandavit ut Episcopum Rylo nendum pro Delegato ab Episcopo Leopoliensi, verum etiam pro Visitatore Apostolico a semetipso specialiter deputato recognoscerent, reciperent, eique omnes honorem, reverentiam et obsequium debitum praestarent et exhiberent ac in omnibus paeceptis et mandatis illius obedirent, atque ab aliis etiam exhibere et obediri curarent.⁸⁸

⁸⁸ ASV, *Arch. Nunz.*, Vars., t. 91, fol. 218 (18-XI-1773).

In epistula ad M. Rylo eodem die scripta Nuntius Garampi praeter facultates supra concessas alias adiunxit, ut durante visitatione iisdemmet facultatibus erga populos dictorum palatinatum uti posset et valeret, quibus ex gratia Sedis Apostolicae utitur ac fruitur in dioecesi sua Chelmensi. Praeterea, ut quoscumque ad eum recurrentes, qui homicidium etiam voluntarium, sacrilegium, simoniam et periurii reatum quomodocumque commiserint quique bellis interfuerint, qui manus violentas in clericos et presbyteros / non tamen in episcopos aut superiores praelatos vel in favorem haeresis et haereticorum / iniecerint, absolvere posset.⁸⁹

Ita Episcopus Rylo omnibus necessariis facultatibus munitus fuit. Unde suo fundamento caret accusatio Metropolitae apud Nuntium Garampi facta, quod Episcopus Rylo proprio marte ante aliquot menses, relicta sua eparchia, in Ucrainam se contulit, ibique sine licentia Metropolitae Sacra peragit.⁹⁰

Die 15 Decembris a. 1773 Episcopus Rylo iam sat longum perfecit iter, nempe ad Sarhorod, molestiis haud paucis itineris superatis.⁹¹

Canonicam suam visitationem per litteras decanis nuntiabat,

⁸⁹ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 290, fol. 170: « Vada pur dunque felice, scribebat Nuntius Apostolicus, e Dio benedica un viaggio, che non ha per oggetto, che il bene dell'anime e la riordinazione di una diocesi nelle circostanze dei tempi correnti si sconcertata e sconvolta mentre io sarò, intanto, un fedele testimonio del di Lei zelo presso il Santo Padre e la Sacra Congregazione ».

⁹⁰ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 92, fol. 16.

⁹¹ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 137, f. 73: « ...Molestissimum quoque id mihi accidit, quod in Confiniis consistendo variis notitiis de ulteriori itinere sum terrefactus; aliqui sunt huius sensus, mihi non fore commoditatem in Ukrainam penetrandi, sine expresso Illustrissimi Romanov Felt-Mareschalcii Russorum mandato, dum tamen nihil veri in his relationibus adinveneram, misi ad R. Dominos Officiales in Ukrainensi Tractu existentes, pro captando consilio ». Cfr. ASV, *Nunz. Pol.*, t. 290, fol. 369.

eamque se ex deputatione Leonis Szeptyckyj perficere significabat, et ad solitam praeparationem alliciebat. Pariter certiores eos reddebat, quod unice tantum animarum salutem curans hanc visitationem susceperat et ideo ab hanc visitationem concomitantibus oneribus sacerdotes liberavit.⁹²

Etsi difficilis, tamen salutaris haec visitatio fuit, quod quidem iam ex paginis «*Itinerarii Ucrainensis*»⁹³ apparet. Has enim regiones Episcopi raro visitabant.⁹⁴

Quot et quales persecutions Ucraini catholici tam sacerdotes, quam fideles passi sunt Episcopus Rylo suis in epistulis ad Nuntium Garampi describebat. Rylo cum in oppidum Uman pervenisset, tunc turmatim ad eum sacerdotes accurrebant, partim illi, qui carceres in oppido Berdyčiv sustinuerunt, partim illi, qui fuga aut magna pecuniae solutione facta vincula evaserunt, omnes autem sollatia et adiutorium ab Episcopo implorabant. Ibi enim dissidentes quasi nidum posuerunt, multimodis poenis Ucrainos catholicos affligebant, potente protectione Moscovitarum adiuti.⁹⁵ Quoniam persecutio non cessabat⁹⁶ Episcopus Rylo ad Nuntium scripsit, ut aliquis praelatus Petropolim cum reclamationibus mitteretur, clemen-

⁹² ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 92, fol. 215 (12-XII-1773).

⁹³ Auctor huius «*Itinerarii*» fuit Secretarius Ep. M. Rylo, sacerdos M. Grabowiecki, ASV, *Arch. Nunz. di Vars.*, t. 32, ff. 154-222.

⁹⁴ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 32, fol. 158, fol. 161v, 164; Cfr. *Nunz. Pol.*, t. 293, fol. 78; *Fondo Garampi*, t. 72, fol. 304 (17-II-1774).

⁹⁵ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 11: «Forstitan coactus ero, scribebat M. Rylo, ne causa adventus mei communii clade involvantur omnes inquilini catholici, ex hisce partibus recedere, et in illis subsistere, ubi non cum tanta audacia effrenata Schismatis perdurant ostinati, tractum Humanensem Providentiae Divinae committendo». - Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11-1-559; A. PETRUŠEVYČ, *op. cit.*, p. 261.

⁹⁶ APF, *Scritt. rif. n. Congr. Moscovia Pol. Rut.*, t. 11, fol. 563, 585; ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 12, fol. 155, 164.

tiam implorans; idem per Ministrum Austriacum Petropoli obtineri posse, Rylo sperabat.⁹⁷

Interea a. 1774 persecutio catholicorum non cessabat immo in dies crescebat. Vix ullus dies sine violentia qualibet contingebat. Sacerdotes sub oculis Rylo misere captivabantur, compedibus onerabantur, aliqui pretio pecuniae libertatem consequi debebant, alii tanquam latrones tractabantur, nonnulli flagris afficiebantur hac sola de causa, quod constanter in Sancta Unione permanentes alienam iurisdictionem agnoscere recusabant.⁹⁸

Tota dissidentium malitia contra Episcopum Rylo ibi degentem convertebatur, ita ut ei periculum vitae aut expulsio ex istis regionibus aut saltem incarceratio imminebat.⁹⁹

Mense Ianuario a. 1774 ad Nuntium Garampi pervenit notitia de morte Episcopi Rylo,¹⁰⁰ quae quidem erat falsa.¹⁰¹

Nuntius Garampi notitiis de statu Ecclesiae Ucrainae receptis, praesertim de variis persecutionibus,¹⁰² in sua ad Praefectum S.

⁹⁷ ASV, *Arch. Nunz.*, *Vars.*, t. 34, fol. 11v. Nuntius vero dubitabat an hoc modo aliquid obtineri possit. « Ma in qual modo un tal Messo o depuato potrà pervenire in quei dominii, se a njun Polacco è permesso di uscir dal Regno e andare a Pietroburgo, se non espone preventivamente a questa Corte i motivi, e non ne ottiene una espressa licenza. Quando anche ivi si arrivi, non è permesso a veruno, e nemmeno agli ambasciatori e Ministri Cortevi di parlare di affari colla Sovrana, ma deve dirigersi... ai Ministri ». . Cfr. ASV, *Arch. Nunz.* *Vars.*, t. 34, fol. 125.

⁹⁸ ASV, *Arch. Nunz.* *Vars.*, t. 34, fol. 37; Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 560v.

⁹⁹ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 559v.

¹⁰⁰ ASV, *Arch. Nunz.* *Vars.*, t. 32, fol. 198v. Palatinus Cracoviensis, Rzewuski, in « obitum ». Ep. M. Rylo scripsit iam odam « Pulchro rubentem sanguine Praesulem... ».

¹⁰¹ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 293, fol. 193-195v (10-II-1774).

¹⁰² ASV, *Arch. Nunz.* *Vars.*, vol. 32, fol. 155-215.

Congregationis de Propaganda Fide, Cardinalem Castelli, relatione eas descriptis.¹⁰³

Quattuor menses Episcopus Rylo in Palatinatu Bracaviensi commorabat, omnesque decanatus ibi visitavit. Tamen memor reflexionum Nuntii Garampi multoties scriptarum, quatenus tutiora inquirat loca, in palatinatum Kioviensem se contulit et quidem ad monasterium PP. Carmelitarum Discalceatorum in oppido Berdyčiv situm. Nihilominus quasi certus erat, nec ibi sibi securum invenire locum, siquidem Generalis Szyrkow, dissidentes protegens, captivitatem Episcopo Rylo minabatur, prouti cum eo Leo

¹⁰³ « Passo ora a parlare delle cose di Ukraina. La tregua fattaci sperare dal Maresciallo Romanzow, è stata bene di scarsa durata; giacchè nuove chiese sono state invase nel mese scorso (Januario); quindici e forse più preti sono stati arrestati, condotti a Bialocerkew, e messi ivi ne' ceppi e in squallido carcere; molti altri, che sentendo l'arrivo in quelle parti di Mgr. Vescovo di Kelma, accorrevano per riconciliarsi ed uscir dall'Apostasia, sono stati battuti, e in varie guise afflitti: lo stesso Prelato, trovasi circondato d'insidie e soggetto a gravi pericoli sicchè non potendo proseguire pienamente la sua Visita secondo il corso che avea destinato di prendere, va fuggiasco ora in uno, ora in altro luogo, dove meno pericoloso conosce il soggiorno e dove insieme trovisi più a portata di consolare gli afflitti Popoli e Preti, che rimangono tuttavia attaccati o apertamente o nascostamente alla S. Unione. Ammiro il coraggioso zelo di questo degnissimo Prelato, il quale non ha veruna difficoltà di ponere anima pro ovibus, e di fare tutto questo lungo e disastroso viaggio senza congrui sussidi temporali (essendo poverissimo, e poco o nulla potendo forse sperare da Mgr. Szeptycki) procacciandosi gli alloggi e le spese nei luoghi dove trova Benefattori... non solo è un Prelato fornito delle più lodevoli qualità, ma anche fra tutti i Ruteni è, per così dire, il solo che esiga un sincero amore, e una somma stima da tutti i Latini ». APF, *Scritt. rif. nei Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, f. 522v-523, 26-II-1774; Cfr. IBID. f. 419. Card. Castelli die 23 Aprilis Nuntio scribebat: « Non posso che consolarmi, e lodare il vivo e costante zelo, con cui si adopera Mgr. Vescovo di Chelma per sostenere la S. Unione in mezzo a tanti incommodi, e pericoli ai quali è continuamente esposto ». ASV, *Nunz. Pol.*, t. 397, f. 112.

Szeptyckyj communicavit, copias litterarum a Generali scriptarum transmittens, in quibus idem Generalis non solum captivitatem promiserat, sed etiam Episcopum Rylo iudicare intendebat.¹⁰⁴

Circa diem 20 Martii a. 1774 M. Rylo Berdyčoviam ad conventum Carmelitarum venit.¹⁰⁵

Die 2 Aprilis, eodem anno, in hoc monastero Officialis Kiovensis M. Prymovyč Episcopum Rylo visitavit, quem cum parvo comitatu exhaustum summopere et provisione indigentem invenit.¹⁰⁶

Die autem 6 Aprilis ad hoc monasterium Ossolinski, Episcopus Kioviensis ritus latini, venit. In suo colloquio cum Episcopo Rylo dixit, se paulo antea ter fuisse a Moschoviticis agressum; hi enim putabant eum esse Episcopum Rylo, sed edocti eum non Chelensem sed Kioviensem Antistitem esse, liberum dimiserunt.¹⁰⁷

Die autem 17 Aprilis horis matutinis ad monasterium venit Ioannes Berdyn locumtenens militiae pedestris, ex legione in oppido Bilacerkov manente, cum triginta militibus et dispositionem Generalis Szyrkow Episcopo Rylo perlegit: « insequi Illum An-

¹⁰⁴ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 70.

¹⁰⁵ IBID., fol. 67.

¹⁰⁶ IBID., fol. 82.

¹⁰⁷ IBID., t. 32, fol. 185; IBID., t. 34, fol. 130v. Adhuc die 16 Aprilis 1774 M. Prymovyč scribebat ad Nuntium Garampi: « Nuper videlicet die 14 currentis Administrator Bonorum Mensae Meropolitanae Dydow tum Commendans Ecclesiae Dydoviensis fecit me notum per Emissarium suum consciente ad me expeditum, quod una cohors militum Moschoviticorum expedita sit de Bialacerkiew pro Reverendissimo Illustrissimo Antistite Chelmensi, altera pro me ad Bialacerkiew obligando ». IBID., fol. 108. Noñnulli auctores, diem precisum incarcerationis indicabant: J. PELESZ, *op. cit.*, II, p. 707, diem 17 Februarii; W. CHOTKOWSKI, *Historia polityczna kościoła katolickiego w Galicyi za rządów Maryi Teresy*, t. I, p. 145, diem 3 Maii, in tomo autem II eiusdem operis (p. 107) - diem 17 Februarii. Documenta tamen contemporanea, supra citata, diem 17 Aprilis indicant.

tistitem et in eodem loco, in quo offenderet, detinere ».¹⁰⁸ Milites vigilias facientes nonnullas inconvenientias in monasterio vel accedentibus ad ecclesiam commiserant; ideo Episcopus Rylo de his edoctus, locumtenenti Berdyn suasit, quatenus milites mitius ac honestius se gerant et eidem sponzionem verbaliter dedit de non arripienda fuga. Contigit in tractu huius detentionis tam arcte portas huius monasterii custoditas fuisse, ut nulli recedere liceret, etiam maxima urgente necessitate, prout una die negotio pressus Prior Monasterii exire intendens vicinum pagum, quod, quia erat ante ortum solis, prohibitum erat ipsi recedere, et clare ac distincte rationem apposuit Commandans, ne Episcopus exiret.¹⁰⁹ Insuper locumtenens Berdyn bis quotidie cubiculum Episcopi Rylo solebat perlustrare.¹¹⁰

Cum haec notitia de detentione Rylo ad Nuntium Garampi die 3 Maii pervenisset, ipse die sequenti eam magno cum dolore S. Congregationi de Propaganda Fide sua in epistula communicavit.¹¹¹ Paulo autem postea suis intercessionibus tam apud Regem Poloniae, quam apud Ministros libertatem pro Episcopo Rylo obtinere conabatur.¹¹²

¹⁰⁸ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 112. « Quare congratulabatur Illusterrimum quod in tam honesto loco permanebit (in monasterio Carmelitarum Berdyčoviae) alias etiam in diversorio publico deberet hanc captivitatem subire, donec alia pervenit dispositio ». IBID., t. 32, fol. 216.

¹⁰⁹ IBID., t. 34, fol. 112v et fol. 219v.

¹¹⁰ IBID., fol. 113. Dantur testes hanc incarcerationem confirmantes.

- Cfr. IBID., fol. 114, 115, 116, 117, 141, 144, 149.

¹¹¹ A. THEINER, *Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae...*, t. IV, p. 587-588.

¹¹² ASV, *Nunz. Pol.*, t. 298, fol. 144-5; APF., *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 610. « Indegnità del caso mi hanno sopra ogni credere commosso e turbato senza perdere perciò l'animo, ricorsi subito al Rè, al Ministro, al Barone Rzewicki, ai Vescovi... Non cessò et non cesserò certamente di impiegare ogni pensiero, opera e fatica, per chi si è intieramente consacrato al servizio della Chiesa, e che *se totum impendit*

Minister Catharinae II apud Regem Poloniae, Bar. Stackelberg, litteras a magno Cancellario Poloniae Młodziejowski, die 5 Maii scriptas, recepit, quibus magnus Cancellarius certiorem reddebat se notitiam de incarceratione Episcopi Rylo recepisse.¹¹³

Similem epistulam idem Minister, die 3 Mai scriptam, recepit a Rzewuski, Palatino Cracoviensi.¹¹⁴ Paulo postea etiam a Ministro negotiorum externorum Russiae, Comite Panin, similem obtinuit epistulam die 15 Maii, in qua Comes certiorem eum fecit, se legisse copiam epistulae Nuntii Garampi ad Rewitzky scriptam, ubi de incarceratione Episcopi Rylo in monasterio Berdyčoviensi secuta die 17 Aprilis ex dispositione Generali Szyrkow, nuntiatur.¹¹⁵

Ex his litteris patet, Nuntium Garampi omnes adhibuisse conatus et quidem non solum Varsaviae et Romae, sed etiam Viennae et Petropoli, ut liberationem Episcopi Rylo obtineret. Timuit enim Nuntius, ne Rylo in Siberiam relegaretur.¹¹⁶

Unica accusatio contra Episcopum Rylo a dissidentibus mota erat, eum nimis violenter erga dissidentes agere eosque persecui. Ipsi nonnulos casus huiusmodi « violentiae » adtulerunt,¹¹⁷ quos

et superimpedit... Informai ieri mattina non solo la Sacra Congregazione di Propaganda ma anche direttamente la Santità di Nostro Signore del compassionevole caso». - Cfr. A. THEINER, *op. cit.*, t. IV., p. 587-588; A. PETRUŠEVYČ, *op. cit.*, p. 262.

¹¹³ ASV, *Arch. Nunz.Vars.*, t. 34, fol. 153.

¹¹⁴ IBID., fol. 151.

¹¹⁵ *Sbornik imperatorskavo russkavo istoričeskavo obščestva*, volumen 135, p. 114.

¹¹⁶ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 610;; Cfr. A. THEINER, *Monumenta...*, IV, p. 587-8. Die 8 Junii 1774 sac. Levandowski Episcopum Rylo certiorem fecit, se colloquium cum Maiore Kislinski ex Bersada habuisse, in quo «... hic detulit de arresto Illustrissimae Dominationis et affirmabat quod potius iudicat Illustrissimam Dominationem extra limites exportatum, quam ut libertatem consequatur». ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 92, fol. 136.

¹¹⁷ IBID., t. 34, fol. 204v et 205; Cfr. *Sbornik...*, p. 114-115.

quidem casus Nuntius Garampi, Diario « *Itinerarii Ucrainensis* », deinde etiam epistula Episcopi Rylo superveniente, falsos esse demonstravit.¹¹⁸

Die 1 Iunii, eodem anno, magnus Cancellarius Poloniae Młodziejowski a Comite Stackelberg responsum recepit, in quo idem Comes negabat detentionem Maximiliani Rylo a Generali Szyrkow factam esse.¹¹⁹

Nuntius Garampi tunc temporis optime cognoscebat modum agendi Russorum, unde uno anno postea Equiti Sagramossa instructionem dedit, quomodo Petropoli sese gerere deberet.¹²⁰

Interea Nuntius Garampi omnibus modis liberationem Episco-

¹¹⁸ Litterae J. Garampi ad Card. Castelli de data 25-V-1774. Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 11, fol. 632v; ASV, *Nunz. Pol.*, t. 293, fol. 50v.

¹¹⁹ « L'Evêque de Rylo non suelement n'a jamais été pris, mais même je n'y ai jamais pensé... » ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 34, fol. 173; Cfr. IBID., fol. 204. Similiter respondit idem Comes Palatino Cracoviensi - Rzewuski. Cfr. IBID., fol. 154.

¹²⁰ « Per altro non vedo quale utilità ci insulterebbe dal prenderci la pena di raccogliere Deposizioni; Fedi e Attestati anche giurati, quando in Russia si voglia prestare più fede alla relazione di qualche Officiale, complice delle stesse enormità e degli stessi bottini. Così è almeno successo finora. Bastino per ogni altro l'esempio dell'arresto di Mgr. Rylo Vescovo, di Chelma... La Corte di Vienna s'interessò per la sua liberazione, ma perché il Sig. Principe di Lobkowicz chiamò questa una *prigionia* piuttosto che arresto, gli Ufficiali di Ucraina si schermirono facilmente da ogni rimprovero della loro Corte, trovando il sotterfugio di rispondere, non esser vero, che il Mgr. Rylo fosse stato carcerato. Dal che n'è venuto, che fosse acerbamente risposto al Principe sudetto, non esser che esagerazioni e invenzioni i ricorsi che si facevano intorno al detto Prelato. Abbiamo allora soccombito presso la Corte di Pietroburgo, quasi colla faccia di calunniatori». Secretam missionem a Sede Apostolica apud Aulam Petropolitanam habuit. ASV, *Nunz. Pol.*, t. 316, ff. 167-187; Cfr. LORET M. Kościół Katolicki a Katryna II, p. 242-243; ASV, *Nunz. Pol.*, t. 295, f. 241; *Nunz. Vienna*, t. 189, f. 275.

pi Rylo procurare non cessabat, et die 29 Iunii cum eodem communicabat se hac die sublimes virtutes S. Apostoli Petri, durante eius detentione exercitatas, considerasse, praesertim autem singularem modum eius liberationis. Has meditationes faciens semper pae oculis personam Episcopi Rylo habuit, nam placuit Divinae Providentiae etiam eum vestigiis S. Petri ducere.¹²¹

Conatus Nuntii Garampi felicem exitum mense Iulio habuerunt. Nam die 2 Iulii a. 1774 Episcopus Rylo libertatem consecutus est.¹²²

Libertate obtenta M. Rylo visitationem per tres menses adhuc continuabat. Denique die 15 Novembris a. 1774 Chelman rediit.¹²³ Post suum ex Ucraina Orientali redditum, difficultatibus ex prima Poloniae divisione provenientibus ac correctione librorum liturgicorum occupatus erat.

3. CANDIDATURAE ET ADMINISTRATURAE

I. Anno 1778, die 13 Februarii, Metropolita Ph. Wolodkowycz, 88 annos natus, vita functus est. Ei Episcopus Leopoliensis, L. Szepetyckyj, in Sede Metropolitanana successit.¹²⁴ Aliquot mensibus postea, i. e. die 12 Junii anno 1778, Episcopus Volodimiriensis, An-

¹²¹ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 295, fol. 241.

¹²² ASV, *Arch. Nunz Vars.*, t. 34, fol. 234-5; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *op. cit.*, p. 263.

¹²³ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 11 Additamenta, in medio tomi (non numerati).

¹²⁴ A. PETRUŠEVYČ, *Svodnaja halycko-russkaja litopys'* t. II, p. 123; Cfr. M. HARASIEWICZ, *Annales...*, p. 576; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...* p. 246.

tonius Mlodowskyj, obiit. Nuntius Poloniae Archetti,¹²⁵ habita notitia fatorum Episcopi A. Mlodowskyj, sua apud Regem Poloniae interposuit officia, quatenus vacans hic episcopatus regimini Episcopi Rylo committatur.¹²⁶ Haec intentio Nuntii Archetti mox Episcopo Rylo patefacta erat.¹²⁷ Postea de hoc negotio personaliter Nuntium et Episcopum Rylo inter, tempore commemorationis huius ultimi Varsaviae, tractabatur.¹²⁸

Eodem adhuc anno Nuntius Archetti, in sua ad S. Congregacionem de Propaganda Fide relatione scribebat, se habere rationes dubitandi de nominatione Episcopi Rylo in Episcopum Volodymirensim, etiamsi antea promissiones datae erant.¹²⁹

Episcopus Rylo iam mense Junio a. 1779 administrationem episcopatus Volodymirensis accipere paratus erat¹³⁰ et revera paulo postea administrationem accepit, sed ad breve tantummodo tempus.¹³¹

¹²⁵ Joannes Andrea Archetti natus est die 11-XI-1731. Annis 1776-1784 erat Nuntius Apostolicus Varsaviensis, anno 1784 creatus est Cardinalis S. Romanae Ecclesiae. Obiit Asculi 5-XI-1805. Cfr. V. MEYSZTOWICZ, *De Archivo Nuntiaturae Varsaviensis*, Vaticani 1944, p. 31-34.

¹²⁶ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 298.

¹²⁷ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 146, fol. 79; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 273.

¹²⁸ « Non ha ancora Sua Maestà nominato al vacante Vescovato di Vladimiria, il quale per altro sembra destinato per Monsg. Rylo... »; APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, f. 308.

¹²⁹ « Dopo che mi erano state date quasi positive sicurezze, che Monsignor Rillo sarebbe stato nominato al vacante Vescovado di Vladimiria, ed il Padre Protoarchimandrita de Basiliani a quello di Chelma, ho ragion di temere, che le Reali disposizioni andranno a mutarsi, come per l'ordinario accade nelle Corti, ove non vi è cosa alcuna di stabile... ». AFP, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 350-1; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 279-282.

¹³⁰ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 146, fol. 93; Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 456.

¹³¹ IBID., fol. 94.

Anno 1779 die 13 Maii Metropolita Kioviensis, Leo Szeptyckyj, in Radomyśl (Ucraina Orientalis), mortuus est.¹³² Ad hanc altam dignitatem duo Episcopi idonei videbantur: Archiepiscopus Polocensis Jason Junosza Smogorzewskyj et Episcopus Chelmensis Maximilianus Rylo.¹³³ Eodem anno, die 8 Junii, Episcopus Peremysliensis, Athanasius Szeptyckyj, in oppido Sambir obiit. Tres igitur vacabant sedes episcopales: Metropolitana, Leopoliensis et Peremysliensis.

Quoad dignitatem Metropolitanam, P. Ammann (« Storia della Chiesa Russa » pag. 379) observat, Imperatricem Catharinam II Metropolitam Episcopum Rylo motu proprio nominasse, sed ipse recusavit, suae incarcerationis in oppido Berdyčiv memor. Attamen haec nominatio a parte Catharinae II et recusatio a parte Episcopi Rylo sedem Archiepiscopalem Palocensem potius respicere videtur. Nam Episcopus Rylo numquam spem obtinere Metropoliam habuit;¹³⁴ et de facto in Metropolitam Archiepiscopus Polocensis, Jason Junosza Smogorzewskyj, die 6 Martii a. 1780 electus est.¹³⁵ Attamen iterum tres sedes eparchiales vacabant: archieparchialis Polocensis, Leopoliensis et Peremysliensis. Tempore vacationis administratio eparchiae episcopo viciniori eiusdem ritus, iuxta dispositionem Synodi Provincialis Zamostiensis, committebatur.¹³⁶ Iuxta hanc dispositionem administratio eparchiae Peremysliensis ad Episcopum Rylo spectabat. Sed ipse praefatam administrationem

¹³² M. HARASIEWICZ, *op. cit.*, p. 576.

¹³³ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 282-284,

¹³⁴ « Metropoliam ibtinere nunquam sperabam, nam haec dignitas fuerat illico post obitum p. d. Szeptycki declarata Illustrissimo Archiepiscopo Polocensi, supererat difficultas Aulae Petropolitanae consensus, ast haec iam cessavit ac concessum est praefato Archiepiscopo acceptandi Metropoliam ». ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 46.

¹³⁵ *Archeografičeskij sbornik*, t. X, p. 339; Cfr. J. PELESZ, *op. cit.*, II, p. 571.

¹³⁶ *Synodus Provincialis Ruthenorum habita in civitate Zamosciae anno 1720*, Romae 1838, p. 115.

assumere non valebat, quia praeter eparchiam suam curam eparchia Volodymiriensis, tanquam administrator, habuit. Ideoque administrationem (spiritualem) eparchiae Peremysliensis a die 7 Augusti a. 1779 Sac. Andrea Jakubinskyj suscepit.¹³⁷

Ipse autem Episcopus Rylo iam eo tempore in Archiepiscopum Polocensem destinatus erat. Auditor Nuntiatura Vindobonensis, Comes Caleppi, ante hanc destinationem multum adlaborabat ut Rylo Episcopus Leopoliensis fieret.¹³⁸ Ipse Rylo eius conatibus non fuit contrarius.¹³⁹ Nihilominus Nuntius Archetti, optimis intentiobus ductus, totis viribus Episcopum Rylo in sedem archieparchialem Polocensem transferre conabatur.¹⁴⁰ Unde iam mense Augusto cum Comite Stackelberg pertractabat, ut ab Imperatrice Catharina II permissionem translationis Episcopi Rylo in sedem archieparchiale Polocensem obtineret. Comes Stackelberg multum ei favebat.¹⁴¹ Huic tamen translationi contrarius erat ipse Rylo. quocum Nuntius Archetti longum hac super re Varsaviae colloquium habuit. Varias adduxit rationes, quibus Episcopum Rylo persuadere voluit, ut huic translationi consentiret, quod quidem obtinuit.¹⁴²

¹³⁷ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 501-2.

¹³⁸ « Son sicuro, che quella Chiesa (Leopoliensis) non potrebbe esser conferita a soggetto più degno, ma forse ella sarà destinata a Metropolia ». ASV, *Nunz. Vienna*, t. 191, fol. 223; Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 538: « La destinazione di Monsignor Ryllo all'Arcivescovado di Polosco mi aveva veramente sconcertato non poco per averlo io fatto proporre alla vacante Chiesa di Leopoli »; ASV, *Nunz. Vienna*, t. 191, fol. 356: « Il mio (Garampi) desiderio sarebbe stato veramente di sentirla piuttosto nominata per Leopoli »; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 284-285.

¹³⁹ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 46.

¹⁴⁰ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 453.

¹⁴¹ IBID., fol. 506.

¹⁴² « Il degno Prelato partì ieri di Varsavia rassegnato, e sottomesso a quelle supreme determinazioni, che sulla di lui persona fosse per prendere la Santità di Nostro Signore ». IBID., fol. 506; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 284.

Auditor Comes Caleppi noscens quantum Nuntius Archetti in translatione Episcopi Rylo ad archieparchiam Polocensem insitit, suas petitiones pro translatione eiusdem ad eparchiam Leopoliensem retraxit.¹⁴³

Catharina II, Regis Poloniae votis obsecundans, Archiepiscopo Polocensi J. Smogorzewskyj Metropoliam, Episcopo vero Rylo archieparchiam Polocensem suscipere permisit.¹⁴⁴

Attamen huic translationi nondum praebuit consensum Episcopus Rylo, quia persuasum habuit, Dissidentes translationem pro occasione vindicationis habebunt, eius laboribus, tempore visitationis in Ucraina Orientali peractis, infensi.¹⁴⁵

Sacra Congregatio de Propaganda Fide putabat, post Archiepiscopi Polocensis ad sedem Metropolitanam evectionem, aptissimum in Episcopo Rylo successorem invenisse, in cuius pietate, fidei zelo, doctrina et rerum gubernandarum usu plane conquiescebat. Attamen a Rylo epistulam die 9 Novembris 1779 accepit, in qua idem Antistes causas assert, quae eum ab huiusmodi translatione acceptanda omnino prohibent. Quarum prima haec erat, quod post archieparchiae Polocensis ab Imperio Russico occupationem, nonnullae orationes fidei puritati sanctitatique Divini Sacrificii et aliorum ecclesiasticorum officiorum contrariae introductae fuerunt.¹⁴⁶

¹⁴³ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 14, fol. 38.

¹⁴⁴ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 285: « Ad instantiam suae regiae Majestatis regni Poloniae nos potestatem facimus Jasoni Smogorzewski Archiepiscopo Unitae Ecclesiae Polocensi acceptandi promotionem ad fastigium dignitatis Metropolitanae eiusdem Unitae Ecclesiae a sua regia Majestate factam, atque exercendi huius munericus causa descendendi ex imperio nostro, in cuius locum ad Archiepiscopatum Polocensem unitum episcopum Chelmensem Maximillianum Rylo, cui praedictus rex pari expleturus ratione desiderium nostrum facultatem elargitur acceptandi nostram imperatoriam promotionem » (12-VIII-1779).

¹⁴⁵ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 517.

¹⁴⁶ IBID., t. 10, fol. 482; Cfr. IBID., t. 14, fol. 77; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 286.

Secunda autem erat aequivoca pronuntiatio in lingua ecclesiastica verborum «catholicissimae et orthodoxi».

Tertia denique fuit timor vindictae ex parte Dissidentium. Insuper ad suam iam provectam aetatem alludebat.¹⁴⁷

S. Congregatio de Propaganda Fide, hac epistula die 8 Januarii a. 1789 recepta, eidem respondit, quod quidem eidem S. Congregationi non modo vehementer molestum, sed etiam inopinatum id accidit. S. Congregatio existimabat, Praesulem S. Unionis studio mirifice flagrantem provinciam illam minime detrectaturum, in qua uberrimos animarum fructus sua virtute ac constantia percipere posset, licet aliqua oppugnatio a Dissidentibus esset subeunda. Quare eadem S. Congregatio etsi Episcopi Rylo in hoc voluntatem cogere aut coarctare minime intendebat, eum tamen hortabatur, ut diligenter sibi persuadeat, nihil gratius non modo S. Congregatio, verum etiam ipsi Romano Pontifici faceret, si ad Polocensem Ecclesiam acceptandam animum induxerit.¹⁴⁸

Interea Rylo die 30 Decembris a. 1779 a Nuntio Poloniae, Archetti, supplices recepit litteras, quibus Nuntius eum obsecrat, ut possessionem archieparchiae Polocensis accipiat, nam omnia iam rite disposita sunt et ipse nullum alium magis idoneum Pastorem pro illo grege, tam gravibus periculis obnoxio, reperit.¹⁴⁹

Post colloquium, quod Episcopus Rylo cum Nuntio Garampi Vindobonae a. 1780 habuit, in quo Garampi insistebat super promissione Episcopi Rylo Nuntio Archetti data acceptandi archieparchiam Polocensem,¹⁵⁰ et super eius haesitatione, ex qua periculum immo damnum pro tot fidelibus oritur, nam suo orbati sunt pastore,¹⁵¹ sub influxu epistolae Nuntii Archetti et colloquii Nuntii Garampi Episcopus Rylo die 5 Januarii a. 1780 archieparchiam Polocensem

¹⁴⁷ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 593-94.

¹⁴⁸ APF, *Lettere*, t. 236, fol. 14-15.

¹⁴⁹ ASV, *Nunz. Pol.*, t. 340, fol. 247-8.

¹⁵⁰ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 14, fol. 37.

¹⁵¹ Ibid., fol. 37.

accipere statuit; persuasus enim erat hanc esse Sanctae Sedis ac Divinae Providentiae voluntatem.¹⁵² Attamen graves consequentiae eius anterioris recusationis, ad quas alludit Nuntius Archetti,¹⁵³ iam exortae fuerant. Metropolita J. Smogorzewskyj archieparchiam Polocensem una cum Metropolia retinere voluit; Catharina II tamen eius intentioni non consensit, nam Smogorzewskyj, suscepta dignitate Metropolitae, non erat amplius subditus Catharinae II.¹⁵⁴ Insuper eadem Imperatrix Generali Cernišev mandatum dedit, ut pro regimine spirituali archieparchiae Polocensis Consistorium e tribus aut quattuor ecclesiasticis eiusdem religionis hominibus fidelibus probaeque vitae, subditis eiusdem Imperatricis, constitueret.¹⁵⁵ Tunc temporis periculum aderat, Archiepiscopum Polocensem e dissidentibus electum iri.¹⁵⁶ In hoc tam gravi negotio Pius VI suis cum epistulis ad Catharinam II intervenit,¹⁵⁷ ad quas Catharina II modo vago respondebat, ut nominationem Episcopi pro Ecclesia Polocensi differret.

Consistorium Polocense, cuius caput H. Lisowskyj erat, plus quam tres integros annos (a mense Augusto 1780 ad Januarium 1784)

¹⁵² APF, *Lettere*, t. 236, fol. 209.

¹⁵³ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 14, fol. 71-73; Cfr. IBID., fol. 188..

¹⁵⁴ IBID., fol. 188.

¹⁵⁵ IBID., fol. 188; Cfr. fol. 99. Ad Consistorium regimen Archieparchiae tum in spiritualibus tum in temporalibus spectabat. Quod quidem tribus constabat monachis Basilianis. Cfr. M. M. SOLOWIJ, *De reformatione liturgica Heraclii Lisowskyj*, Romae, 1950, p. 6.

¹⁵⁶ L. PASTOR, *Storia dei Papi*, vol. XVI, 3, p. 212.

¹⁵⁷ « La translazione di Monsignor Smogorzewski alla Metropolia in cotoesto vasto Impero, vi porta per ogni dovere a supplicare con la maggior vivezza del nostro spirito Vostra Maestà a non permettere, che nella Chiesa di Polosco da lui lasciata venga sostituito un soggetto, che non sia di Rito Unito alle communione Romane, e fornito di quella proibità, prudenza, e merito, che richiede un tal importante Ministro ». APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 14, fol. 192.

Archieparchiam Polocensem administrabat.¹⁵⁸ Positio Consistorii difficilis erat. Situatio Ecclesiae Unitae facta est valde gravis.¹⁵⁹ Spargebantur notitiae de imminenti suppressione archieparchiae Polocensis et de totali destructione S. Unionis. Revera imperatrix Catharina II edicto suo omnem communicationem Consistorii et universi cleri Polocensis cum Metropolita in Polonia residenti prohibuit decrevitque, ut in casu mortis aut occasione institutionis parochorum populus ipse interrogaretur, utrum in Unione remanere an sese Ecclesiae Dissidenti adnumerari mallet. Statim magna pressio ex parte Dissidentium coepit, qui partim fraude et minis, partim violenter populum ad Ecclesiam Dissidentem pertrahere conabantur. Hoc modo plures parochiae Ecclesiae Unitae a S. Unione avulsae sunt et nonnulli ex clero defecerunt.¹⁶⁰

Membra Consistorii Polocensis iam de ipsa existentia Ecclesiae Unitae desperabant.¹⁶¹ H. Lisowskyj Metropolitam J. Smogorzewskyj in auxilium vocavit.¹⁶² Sed truxtra tum Metropolita, tum Nuntius Archetti, tum denique ipse Romanus Pontifex Pius VI apud Gubernium Rossiacum pro nominatione novi archiepiscopi Polocensis instantias faciebant.¹⁶³

Quarto demum sedis vacantis anno imperatrix precibus Summi Pontificis cessit. Anno 1783-1784 Petropoli Legatus Summi Pontificis J. A. Archetti degebat,¹⁶⁴ qui denique pro archeeparchia Polocensi novum pastorem obtinuit. Nuntius Archetti una cum Metropolita Smogorzewskyj et Rege Poloniae candidaturam P. Porphyrii Wažynskyj, Protoarchimandritae O. S. B. M., sustinebat.¹⁶⁵

¹⁵⁸ IBID., fol. 537.

¹⁵⁹ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 145, fol. 124.

¹⁶⁰ IBID., fol. 381.

¹⁶¹ IBID., fol. 395.

¹⁶² IBID., fol. 124.

¹⁶³ AVAK, t. XVI, p. XXX-XXXII, 325.

¹⁶⁴ Cfr. J. GAGARIN, *Un nonce du pape à la cour de Catherine II. Mémoires d'Archetti*, Paris-Bruxelles 1872.

¹⁶⁵ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 613.

Catharina autem II noluit subdito regis Poloniae archieparchiam in suo Imperio conferre.¹⁶⁶ Mense Januario a. 1784 imperatix Abbatem Onuphriensem P. H. Lisowskyj ad cathedram archieparchialem Polocensem promovit.¹⁶⁷

II. Post mortem episcopi Athanasii Szeptyckyj (8-VI-1779) cleru eparchiae Peremysliensis ab imperatrice Maria Teresia novum episcopum ex clero saeculari petivit proposuitque novem candidatos. Similem petitionem Gubernio Leopoliensi misit. Gubernium autem Leopoliense relationem Vindobonam transmisit, in qua ad eparchiam Peremyslensem tres candidatos elegerat. Primus candidatus fuit Joannes Gutz, canonicus Leopoliensis, secundus Andreas Jakubinskyj, officialis et administrator in spiritualibus vacante sede episcopali Peremysliensi, sed, quia fuit senex sexaginta annorum, iuxta etiam nomen Josephi Kafflewicz apposuit. Denique tertius fuit Nicolaus Szumlanski, monachus O. S. B. M. Hanc relationem die 2 Octobris a. 1779 Gubernium Vindobonense considerabat, et Petrum Bielanskyj, ex clero saeculari, in episcopum Leopoliensem et Nicolaum Szumlanskyj, ex clero regulari, in episcopum Peremysliensem proposuit. Has suas propositiones Mariae Teresiae transmisit quae quidem mutavit secundum candidatum et Maximilianum Rylo in episcopum Peremysliensem nominavit.¹⁶⁸

Nomen Episcopi Rylo non inveniebatur inter nomina candidatorum ad sedem episcopalem Peremysliensem. Unde eius nominatio facta est motu proprio Mariae Teresiae, quae memor erat meritorum huius Praelati in defensione Sanctae Unionis, eius incarcerationis

¹⁶⁶ Cfr. J. GAGARIN, *op. cit.*

¹⁶⁷ M. M. SOLOWIJ, *De reformatioe liturgica...*, p. 6-7.

¹⁶⁸ «Was die Besetzung der erledigten zwei griechischen Bistümer anbelangt, da will ich aus den von der Kanzlei ganz gründlich angeführten Betrachtungen, zu dem Lemberger Bisthum den Canonicus Bielanskyj; zu dem Premisler Bisthum aber den jetzigen Bischof von Chelm Gryllo (sic!) anmit benennen. Maria Theresia mp.». W. CHOTKOWSKI, *Historya...*, II, p. 484.

in oppido Berdyčiv (ex qua liberatus fuit ob interventum eiusdem imperatricis), etsi non meminerit eius nominis. Die 25 Novembris a. 1779 M. Rylo Auditori Nuntiatura Vindobonensis, Comiti Caleppi, gratias egit pro notitia de sua nominatione in eparchiam Peremysliensem. Sic enim securus erat ab ingerentia Gubernii Russici. Insuper Auditorem Caleppi rogabat, ut cathedralem Chelmensem titulo praecedenti retineret et insuper per aliquot annos Peremysliensem eparchiam titulo administratoris gubernaret.¹⁶⁹

Petitionis rationes adducebat plures, ex circumstantiis politicis territorii, duo inter imperia exdivisi, tum etiam ex ipso bono eparchiae Chelmensis tractas.¹⁷⁰

Paulo post receptionem notitiae de sua in episcopum Peremysliensem nominatione, Vindobonam profectus est, ut gratias imperatrici perageret. Die 6 Februarii a. 1780 venit Vindobonam. Bis a Maria Theresia in audience receptus fuit, die nempe 20 Februarii¹⁷¹ et 4 Martii.¹⁷²

¹⁶⁹ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 64-5.

¹⁷⁰ IBID., fol. 65; Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 13, fol. 586.

¹⁷¹ « Die 20 (Februarii) dominica absolutis devotionibus aulam caesaream adivimus, et habuimus audience apud august. Imperatricem, quae cum jam alias de meo adventu informata fuerat et etiam de voluntate Summi Pontificis me disponente in Moschovitarum dominium sufficienter instructa, illico in responso subjunxit, quod quamvis libenter haberet in episcopatu Premisliensi, cum tamen fortior me Imperatrix Moscoviae praetendat me ad sua transferre dominia; et id bonum religionis exposcat, ea propter rem non esse plene terminatam de Premisliensi episcopatu, hoc tamen non obstante libenter appromitto (sunt verba Imperatricis) omnia quaecumque sive personae ejus sive clero ejus necessaria forent; subjunxit subaudi verum quod plures peragratus sis nationes, vidisti ne filiam meam reginam Galliae, resposui, me regiones exteriores visitasse illo tempore, dum adhuc proles Majestatis Vestrae manserant Viennae... ». A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 288.

¹⁷² « Hodie horis matutinis Majestatem pro valedictione accesseram, augustissima domina postquam aliqua locuta fuerit... haec subjunxerat:

Duobus diebus postea, id est die 6 Martii a. 1780, Nuntius Vindobónensis Garampi administrationem eparchiae Peremysliensis ad Episcopum Rylo pertinere declaravit, conformiter decretis Synodi Zamostiensis.¹⁷³ Hucusque, a die 7 August 1779, hanc administrationem P. Andreas Jakubinsky^j exercebat.

Gratiis imperatrici Mariae Theresiae pro nominatione in episcopum Peremysliensem peractis obtentaque administratione huius eparchiae M. Rylo die 11 Martii a. 1780 Vindobonam relinquit ac Peremysliam venit. Paulo postea facultates necessarias pro suo munere pastorali obeundo a Nuntio Garampi recepit.¹⁷⁴

M. Rylo totis viribus deplorabilem statum eparchiae Peremysliensis in meliorem statum adducere conabatur; eo fine die 26 Mai a. 1780 Valavae (residentia episcopal) Congressum Generalem cleri eparchialis convocavit.

Unum Episcupum Rylo affligebat, nempe ipse uti administrator usu proventuum eparchiae Peremysliensis a Gubernio Leopoliensi privatus fuit, dum praesens eius conditio longe erat deterior anterioris, nam labor et expensae superveniebant, proventus autem nulli. Comes Chotek Leopoli scribebat, eum proventibus eparchiae Chelmensis contentum esse debere. In Curia Vindobonensi et Gu-

Magnam habes Romae aestimationem, quod me summopere solatur, scias quoque me esse contentissimam te habendi in regnis meis, et ponas studium non abscendendi ad illius imperatricis acatholicae dominia, permanebis in dominiis huius imperatricis, quae est catholica et etiam pollicetur tibi omnem suam munificentiam, tum personae tuae, tum etiam clero ac populo tuo ». IBID., p. 289; Cfr. J. PELESZ, *op. cit.*, II, p. 697.

¹⁷³ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 88; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 290.

¹⁷⁴ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 191, fol. 565; W. СНОТКОВСКИ, *op. cit.*, II, p. 494: Duas posuit quaestiones: 1. Quis dedit Ep. M. Rylo iurisdictionem spiritualem in eparchiam Peremysliensem? 2. Quando administrationem obtinuit? His quaestionibus iam supra respondimus.

bernio Galitiae huiusmodi proventus eousque pro intercalaribus¹⁷⁵ habebantur, donec confirmatio Sanctae Sedis quoad Episcopum Rylo non supervenerit.¹⁷⁶ Quare ipse Peremysliae degens propriis expensis vivere cogebat.

Die 8 Decembris a. 1780 imperatrix Maria Theresia obiit, cui eius filius Josephus successit.¹⁷⁷ Nuntius Vindobonensis Garampi Episcopo Rylo suggerebat, Imperatorem Josephum II orare, ut ei episcopatum Peremysliensem conferret.¹⁷⁸ M. Rylo tamen anceps haerebat, an hoc facere deberet, quia tunc temporis nondum determinatum fuit, quis in archiepiscopum Polocensem assumetur. Nuntius enim Versaviensis Archetti Patrem Ważynskyj, Ex-Protoarchimandritam Ordinis Sancti Basilii Magni, Metropolita autem J. Smogorzewskyj Patrem Lisowskyj, Abbatem Onuphriensem, Episcopus Mohiloviensis, Siestrzencewicz, Patrem Odyniec, suum cognatum ex-Jesuitam, uti candidatos in archiepiscopum Polocensem proponebant.

Interea die 24 Aprilis a. 1781 M. Rylo in monasterium O.S.B.M. Krystynopolim venit ibique Congressui eparchiali praesidebat.¹⁷⁹

Episcopus Rylo videns se non sine difficultate translationem in eparchiam Peremysliensem obtinere posse, ob nondum solutam quaestionem ecclesiae Polocensis, Nuntio Garampi P. Julianum Sporyng¹⁸⁰ uti candidatum in Episcopum Peremysliensem proposuit, etsi clerus saecularis electioni novi episcopi ex clero regulari opponebatur.¹⁸¹ Alia tamen fuit intentio Nuntii Garampi, nempe

¹⁷⁵ Proventus eparchiae, sede episcopali vacante, fructus intercalares vocabantur.

¹⁷⁶ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 89.

¹⁷⁷ L. PASTOR, *Storia dei Papi*, vol. XVI, 3 p. 336.

¹⁷⁸ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 125, 127.

¹⁷⁹ V. ČERNECKÝJ, *op. cit.*, p. 59.

¹⁸⁰ P. Julianus Sporyng fuit religiosus OSBM et studiis theologicis Romae vacabat. APF, *Lettere*, t. 228, fol. 94.

¹⁸¹ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 130; Cfr. APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 14, fol. 604.

su Romam faciendo, sed unam posuit quaestionem: num Metropolita prouti confirmat et consecrat episcopos, ita etiam et translationem perficere posset.¹⁹⁴ Die 17 Aprilis (eiusdem anni) M. Rylo idem Gubernium certius reddidit, quod de antiquo Ecclesiae iure erat et hoc etiam inter privilegia Metropolitarum inveniebatur, sed iam cessaverat, ita ut translationem habere desiderantes, ad Sedem Apostolicam recursum facere debent et de facto eius antecessor Ph. Wolodkowycz de cathedra Chelmensi dum ad Vladimirensem transferebatur non auctoritate Metropolitae, sed Sanctae Sedis, a Romano Pontifice Clemente XIII huiusmodi beneficium consecutus est.

Nam inter privilegia Metropolitis Ecclesiae Unitae a Clemente VIII confirmata, nihil legitur de translatione, prouti de confirmatione et consecratione episcoporum. Immo tempore Benedicti XIV Metropolita (Hrebnicki) tentabat etiam translationis ius sibi arrogare, at statim monitus fuerat, ne audeat involare in iura Sanctae Sedis.

Attamen Gubernium Leopoliense recepta hac responsione, M. Rylo commisit, quatenus Metropolitam Smogorzewskyj pro translatione sui ad episcopatum Peremysliensem ex Chelmensi rogaret.¹⁹⁵ Quod quidem fecit idem Antistes die 17 Januarii a. 1784,¹⁹⁶ et paulo postea (11-V-1784) de hoc cum Nuntio Garampi communicavit eumque rogabat, ut Metropolitam moneret, quatenus hac in materia di-

¹⁹⁴ IBID., fol. 157.

¹⁹⁵ « Die Translation quoad spiritualia von der Chelmer Cathedral zu jener in Przemysl aber hätte er bei dem jetzzeitigen Herrn Metropoliten und nicht in Rom zu bewirken ». W. CHOTKOWSKI, op. cit., II, p. 494.

¹⁹⁶ « Accepi dispositionem ab Illustrissimo Dominio Guberantore Regni Lodomeriae, quatenus rogam Dominationem Vestram Excellentissimam pro translatione mei ad episcopatum Peremysliensem ex Chelmensi. Adimperio eandem dispositionem atque oro pro gratia hujusmodi manens cum profunda veneratione ». APF, Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut., t. 15, fol. 342.

spositio Romani Pontificis Benedicti XIII diligentur observaretur, aut ut Sancta Sedes Metropolitae conatus praeveniendo totum hocce negotium sua suprema potestate conficeret.¹⁹⁷

Interea die 29. Julii a. 1784 M. Rylo Nuntium Garampi certiorum reddidit translationem iam die 12 Julii peractan fuisse, et hanc causam arbitrio eiusdem Nuntii subiecit, ut si aliqua sint addenda, supplenda aut immutanda id efficiat.¹⁹⁸ Nuntius eidem respondit scribens, hac in translatione necessariam esse dispensationem specialem Sanctae Sedis, sed talia sunt eius merita, ut non debet dubitare, quin concessio concedatur.¹⁹⁹

S. Congregatio de Propaganda Fide habita notitia tam a Nuntio Garampi, quam ab ipso Episcopo Rylo de translatione iam perfecta, eam improbavit immo nullam esse declaravit. Tunc nonnulli fautores Metropolitae dicere coeperunt totam culpam hoc in negotio esse Episcopi Rylo, quem tamen Garampi in sua ad Nuntium Varsaviensem epistula (19. Januarii a. 1785) defendit.²⁰⁰

Interea M. Rylo recepta a S. Congregatione de Propaganda Fide sat dura epistula,²⁰¹ cum Gubernio Leopoliensi communicavit se ab eadem S. Congregatione exprobratum fuisse, quod non a Summo Pontifice ius privativum hac in re habente (sicuti ipse voluit, sed permissionem Romam recurrere non obtinuit), sed a Metropolita Smogorzewskyj instrumentum translationis ei impetratum esse. Gubernium autem a Metropolita requisivit, ut indicare dignetur iura

¹⁹⁷ ASV, *Nunz. Vienna*, t. 77, fol. 169.

¹⁹⁸ IBID., fol. 182; Cfr. A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 294.

¹⁹⁹ « Quanto alla di Lei traslazione dalla Chiesa di Chelma a quella di Premislia, perchè sia nella regola consueta parmi che abbisogna di speciale dispensa dalla S. Sede... Ma tali sono i meriti di nostro Msgr. Ryllo, che non deve punto ella dubitare, che la Santità di Nostro Signore non sia per sanare qualunque difetto canonico potesse essere in ciò occorso ». ASV, *Nunz. Vienna*, t. 193, fol. 459.

²⁰⁰ IBID., t. 194, fol. 15.

²⁰¹ IBID., fol. 38.

quibus translationem peregit.²⁰² Metropolita Smogorzewskyj lun-
gam defensionem iurium Metropolitarum scripsit (die 17 Maii 1785),
in qua tanquam fundamentum Bullam Unionis Clementis VIII²⁰³ ha-
buit illamque S. Congregationi de Propaganda Fide misit, quae
quidem ei per longum latumque respondit, non competere Metro-
polititis ius transferendi episcopos de una ad aliam ecclesiam nisi
praevia data licentia Summi Pontificis.²⁰⁴

Die 10 Martii a. 1785 Episcopus Maximilianus fusori calamo ad
S. Congregationem de Propaganda Fide scripsit epistulam, suam
defendens innocentiam.²⁰⁵ Nondum recepta hac epistula S. Congre-
gatio die 27 Februarii a. 1785 sanationem translationis apud Sum-
mum Pontificem procuravit.²⁰⁶ Episcopus Rylo gratias S. Congrega-
tioni egit (25 Martii a. 1785) pro hoc benevolentiae documento.²⁰⁷

²⁰² ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 149, fol. 73.

²⁰³ « *Decet Romanum Pontificem* »; M. HARASIEWICZ, *op. cit.*, p. 219-222.

²⁰⁴ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 149, fol. 104-110; Cfr. fol. 67-102, 138, 140.

²⁰⁵ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 15, fol. 487-490.

²⁰⁶ « *Quum R. P. D. Maximilianus Ryllo Episcopus Chelmensis Ritus Graeco-Uniti ad Premysliensem sedem nullo jure, atque adeo illegitime, utpote sine praevio Sedis Apostolicae permisso, ab Archiepiscopo Kio- viensi Metropolitano totius Russiae translatus fuerit, quumque proinde R. P. Theodosius Rostocki Ordinis S. Basilii Magni Congregationis Ruthe- norum per Serenissimi Regis Poloniae nominationem in Episcopum Chel- mensem electus, et in Coadjutorem Archiepiscopi Metropolitani cum futura successione, eodem Serenissimo Rege annuente postulatus, promoveri mi- nime possit, nisi sanata et rite peracta prioris Episcopi Chelmensis trans- latione, Sanctissimus Dominus Noster Pius VI ad relationem mei, infra- scripti (Stephani Borgia S. C. de Propaganda Fide secretarii), ne Chel- mensis Ecclesia suo orbata pastore ulterius remaneat, atque Premysliensi Cathedrali de legitimo Episcopo provideatur, praefatum Dominum Maxi- milianum Rylo a Chelmensis Ecclesiae vinculo absolvens, ejus translatio- nem ad sedem Premysliensem hucusque nulliter factam, ejusque facta, si quae peregerit auctoritate Apostolica benigne sanavit et ad ulteriora pro- cedi posse concessit* ». ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 149, f. 521; Cfr. *Ibid.*, f. 67.

²⁰⁷ « *Novum hocce Eminentiarum Vestrarum Reverendissimarum sin-*

4. MAXIMILIĀNUS RYLO - EPISCOPUS PEREMYSLIENSIS

M. Rylo factus Episcopus Peremysliensis, die 2 Septembbris anno 1785 Leopolim venit ibique uti Episcopus Peremysliensis iuramentum fidelitatis Imperatori Josepho II in manus Gubernatoris Galitiae emiserat.²⁰⁸ Quotannis autem sicuti antea, ita et nunc de statu suae eparchiae S. Congregationem de Propaganda Fide certiorum faciebat.²⁰⁹

Die 27 Aprilis a. 1786 Comes Brigido, Gubernator Leopoliensis Metropolitam Smogorzewskyj interrogabat, utrum ipse propria auctoritate ad divisionem eparchiarum procedere valeat, an episcopi Romam recursum facere debent. Gubernator enim voluit, ut limites districtuum simul limites eparchiarum constituant, ne in uno districtu duo episcopi suam exerceant iurisdictionem. Metropolita respondit, quamvis amplissima sunt iurisdictionis Metropolitanae privilegia, ne tamen aliquae difficultates exoriantur, recurendum esse ad Sanctam Sedem.²¹⁰ Antea autem ad Dominum Antici Varsaviam idem Metropolita scripsit, ut Nuntio exponeret, Metropolitam in Synodo Zamostiensi limitum eparchiarum curam assumpsisse. Ideoque an possit ipse in hoc casu uti hac potestate a Synodo conces-sa? In casu negativo petit, quatenus Sancta Sedes ei strictissimo secreto requisitas facultates tradat, ne praeiudicet Apostolicae auctoritati, nec provocet indignationem imperatoris, sed ad desideratam

gularis erga me benevolentiae documentum, magis magisque me devotum erga Sanctam Sedem efficaciter disponet, ... ». APF, *Scritt. rif. nei Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 15, f. 504.

²⁰⁸ A. PETRUŠEVYČ, *Litopys...*, P. II, p. 222; Cfr. IDEM, *Cholmskaja eparchija...*, p. 294-5.

²⁰⁹ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 16, fol. 96.

²¹⁰ ASV, *Arch., Nunz. Vars.*, t. 149, fol. 484.

eparchiarum (Leopoliensis et Peremysliensis) regulationem procedere posset. Dummodo auctoritate non expresse Apostolica, nec expresse Metropolitana, sed generice desuper competenti.²¹¹

Die 6 Augusti a. 1786 Episcopus Leopoliensis et Peremysliensis documenta subscripterunt, quibus in obsequium decreti a Gubernio die 10 Julii a. 1786 dati,²¹² nonnullos decanatus mutuo dimiserunt, ita ut eparchia Leopoliensis septem, Peremysliensis autem octo districtibus constare deberet.²¹³ Hanc novam eparchiarum divisionem Metropolita Smogorzewskyj confirmavit.²¹⁴

Interea Episcopus Maximilianus suos labores pastorales continuabat.²¹⁵ Paucae tamen ex hac periodo extant epistulae, quarum una (11-IX-1788) ad S. Congregationem scripta petit, ut ieunia pro clero populoque in sua eparchia diminuantur.²¹⁶

Anno autem sequenti die 31 Augusti in suo diario scribebat, se paulo antea epistulam a P. Wažynskyj, episcopo-nominato Chelmensi, recepisse, qua Episcopus Wažynskyj, de habitu canonicorum neocreatorum in sua cathedrali scribens, demonstrabat fore scandalo Dissidentibus, si canonici neocreati, habitu relicto Orientalium, assumerent habitum catholicorum secundum usum S. Romanae Ecclesiae.²¹⁷

Post obitum Imperatoris Josephi II (20-II-1790), in throno Vien-

²¹¹ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 149, fol. 467.

²¹² «Episcopo insinuatur, quod in omni casu recursus Romam faciendo praecluduntur et intra 4 septimanas mutuae receptionis et recessionis instrumentum seu significationem, quod pro confirmatione ad Reverendissimum Metropolitam mitteretur». APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 16, fol. 75.

²¹³ IBID., fol. 75; Cfr. fol. 82.

²¹⁴ ASV, *Arch. Nunz. Vars.*, t. 149, fol. 472-475; IBID., fol. 461-463; APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 16, fol. 79.

²¹⁵ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 16, fol. 96.

²¹⁶ APF, *Scritt. rif. n. Congressi Mosc. Pol. Rut.*, t. 16, fol. 264.

²¹⁷ A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 11.

nensi Leopoldus II successit. Tunc duo Episcopi, Peremysliensis M. Rylo et Leopoliensis P. Bielanskyj, suos Vindobonam miserunt delegatos,²¹⁸ ut nomine Episcoporum totiusque cleri ac populi Imperatori Leopoldo II debitum homagium contestentur et iurium privilegiorumque tum a Regibus Poloniae tum a Josepho II Ecclesiae Unitae concessorum approbationem supplicant.²¹⁹

In instructione Episcoporum delegatis data quindecim continentur petita, quorum praecipua sic sonant:

Ut unus ex Episcopis graeco-catholicis iuxta primaevam disciplinam Ecclesiae Orientalis in ditionibus Austriae ad dignitatem Metropolitae elevatur;

Ut iura, privilegia et decreta tum ab anterioribus Poloniae Regibus, tum ab Imperatore Josepho II data et firmata, praesertim aequalitatem rituum catholicorum respicientia, ab Imperatore Leopoldo II approbentur, id enim concordiam et tranquillitatem inter ipsos subditos plurimum firmare potest;

Ut scholae normales, sub inspectione Episcoporum existentes, etiam lingua nativa pro diversitate locorum donentur, neve in eodem oppido diversitas ritus diversitatem quoad idioma in schola normali secumfert.

Exauditis petitionibus Imperator Leopoldus eisdem benigne annuit die 26 Junii a. 1790, exceptis tamen his, quae erectionem Metropoliae Capitulorumque spectabant.²²⁰

Anno 1792 die 16 Septembris Episcopus Maximilianus secundas primitias sui sacerdotii celebrabat. Hac de causa eius Vicarius Generalis, Julianus Sporyng, orationem panegyricam edidit, Episcopo Maximiliano dedicatam, in qua labores Maximiliani Rylo enumerat.²²¹

²¹⁸ Julianum Sporyng et Nicolaum Skorodynskyj.

²¹⁹ M. HARASIEWICZ, *op. cit.*, p. 650-653.

²²⁰ M. HARASIEWICZ, *op. cit.*, p. 631.

²²¹ A. PETRUŠEVYČ, *Litopys...*, P. II, p. 340.

Denique exantlatis tam multis laboribus tantisque periculis superatis Pastor hic die 22 Novembris a. 1793,²²² 79 annos natus, Peremysliae mortuus est, et sepultus in crypta ecclesiae cathedralis Peremysliensis, sub altari SS. Salvatoris.²²³

²²² Hanc datam Schematismus Eparchiae Peremysliensis ex an. 1904 praebet et in p. XXXIII significat, omnes Schematismos eiusdem eparchiae ab anno 1830 et secundum eos historiographi non recte affirmabant, Episcopum Rylo anno 1794 mortuum esse, nam liber metricalis mortuorum parochiae Peremysliensis supracitata datam habet.

²²³ *Sematyzm vseho klyra hreko katoličeskoho eparchij sojedynenych Peremyskoj, Sambirskoj i Sianickoj*, p. XXXIII. Cfr. A. DOBRJANSKYJ, *Istorja episkopov trech sojedynenych eparchij Peremyšlskoj, Samborskoy, Sandomierskoj, Lvov*, 1893, p. 66; A. PETRUŠEVYČ, *Cholmskaja eparchija...*, p. 7.

INDEX EXCERPTORUM

<i>Praefatio</i>	V
<i>Index rerum totius operis</i>	VII
<i>Fontes et bibliographia</i>	IX
<i>Sigla et abbreviationes</i>	XII

EX PARTE PRIMA

VITA MAXIMILIANI RYLO

1. Maximilianus Rylo - Basilianus	1
2. Maximilianus Rylo - Episcopus Chelmensis	7
3. Candidaturae et Administraturae	26
4. Maximilianus Rylo - Episcopus Peremysliensis	43
